46-ik szám. Gyula, 1898. november 13-án. **XXX. évfolyam.**

Szerkesztőség: Templomtér, Dobay János kereskedése, hova a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj: Egész évre . 5 frt — kr. Félévre . . . 2 » 50 » Évnegyedre . 1 » 25 » Egyes szám ára 10 kr.

BÉKÉS.

Társadalmi és közgazdászati hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KÓHN DÁVID.

Kiadó hivatal: Templomtér, Dobay Ferencz háza, és könyvkereskedés, hova a hirdetések és nyilt-téri közlemények küldendők.

Hirdetések szabott áron. [illegible] el Gyula, a kiadó hivatalban.

Nyilt-tér sora 10 kr.

A vármegye közgyülése után.

Nem lévén politikai lap, kötelességszerüen tartózkodnunk kell a tegnapi közgyülés első tárgyának, az *obstrukció* elleni inditvány és határozatnak kommentálásától. Csupán annak konstatálására szoritkozunk és ezt jól esik konstatálnunk, hogy a különben szenvedélyek felkorbácsolására alkalmat adó izgató théma fölötti tanácskozás — pro s kontra egyaránt — biggadt, tárgyilagos, mondhatnánk méltóságteljes volt és csak becsületére válik Békésvármegye törvényhatósági bizottsága komolyságának és tulzásoktól tartózkodó hazafias érzületének.

És noha rezignacióval, de tisztelettel hajlunk meg a törvényhatósági közgyülésnek a *békés-csabai út* ügyében hozott határozata előtt is.

Rezignacióval ösmerjük el, hogy az az álláspont, nevezetesen *a békés-gerlai* utszakasz kiövezése, amelyről lapunk mult heti számában kimutattuk, hogy mig egyrészről több érdeket elégitett volna ki, mint a direkt békés-csabai kóút, amennyiben amellett, hogy három és fél kilometer hosszkülönbséggel Csabát is, és Csaba mellett Gerlát, Dobozt és Gyulát is direkt összeköttésbe hozta volna Békéssel és igy a sárrétet és Mező Berényt is a vármegye székhelyével, ugy hogy a nem is nyolcz (mert a békési egy km. hosszu malomvági nagy utcza már ki van kövezve), hanem alig 7 kilometernyi békés-gerlai utvonal kikövezése esetében Gyulától Vesze-Gerla-Békés-Mező-Berény és K.-Tarcsát átszelő valóságos megyei transversális útat épitettünk, illetőleg egészitettünk volna ki, mondjuk és rezignacióval ösmerjük be, hogy ez az álláspont nemcsak fizikai, hanem *erkölcsi vereséget* is szenvedett a közgyülésen.

Fizikai s ne szépitsük a dolgot: *erkölcsi és pedig teljes erkölcsi vereséget is*, mert bár az állandó választmányi ülésen igen, de már a közgyülésen mint elleninditvány egyáltalában szóba se hozatott.

Elismerjük, hogy ez erkölcsi vereség, de azt nem ösmerjük be utólagosan sem, hogy nem volt igazunk, hanem *önzetlen* meggyőződésünk teljes hevével állitjuk, hogy nem partikuláris, hanem a partikularismuson felül álló vármegyei, s igy *egyetemes* szempontból a direkt békés-csabai ut eltörpült a Sárrét, Mező-Berény, Békés, Gerla, Doboz, Gyula sőt — amint kimutattuk — Csaba érdekeit is kielégitő gerla-békési ut jelentősége mellett.

Különben nemcsak mi a »Békés« propagáltuk a gerla-békési utat, hanem a Békésen megjelenő „Alföldi Ujság" is. A „Békés" vármegyei, ismételjük és különösen hangsulyozzuk, hogy *kizárólag vármegyei*, az „Alföldi Ujság" pedig főleg *Békés városa* szempontjából. Azt tudjuk, nem is állitottuk az ellenkezőt, hogy Békésen igen sok hive volt a direkt békés-csabai kóutnak, noha elsősorban és ezt a legkisebb szemrehányás nélkül mondjuk, sőt egészen természetesnek és jogosnak találjuk — azok körében, akiknek az immár épitendő ut mentén földjük van, de azt szintén tudjuk, hogy *elsőtől utolsóig ellene volt és van minden békési kereskedő és iparos* és soha még valótlanabb állitás ellen nem kellett tiltakoznunk, mint amit hallottunk, olvastunk és elismerjük, hogy amit sikerült is elhitetni t. i., hogy a békés-gerlai ut kombinacció *Békésen elkeseredést és megbotránkozást keltett volna.*

A békés-csabai direkt utnak meg volt nagy jelentősége a békés—földvári vasut épitése s a békés—mezőberényi kóut készitése előtt. A személy és áruforgalom *Budapest felé* gravitál országszerte s ez alól a gravitacionális törvény alól nincs Békés sem felmentve. A békés—földvári vasut és békés—mezőberényi kóut után a direkt csaba—békési ut *parciális uttá* sülyedt, a direkt békés—csabai ut kikövezése *parciális érdekké* hanyatlott. Már t. i. Békés városa szempontjából; mert hogy tárgyilagosak és igazságosak legyünk, azt el kell ösmernünk, hogy sokkal nagyobb fontosságu Csaba városára nézve, mely nem szivesen látja, hogy a békés—földvári vasut és békés—mezőberényi kóut kiépitése után a békési forgalom testemes része Mező-Berénybe tereltődött és azt a direkt csaba—békési kóut révén Mező-Berénytől visszaháditani akarja. És ebben Csabának — a saját szempontjából — tökéletesen igaza is van. Azt tehát elismerjük, hogy a békés—gerlai ut javaslat kelthetett elkeseredést — *Csabán*, de azt ismételten határozottan tagadjuk, hogy Békésen keltett volna.

Ami ellen azonban *mi* tiltakozunk, az ama *gyanusitás*, hogy bennünket a békés-gerlai ut kérdésében *nem a vármegye egyetemes érdeke*, hanem tisztán *gyulai szempont* vezetett volna. Ám jó! Tartsanak bennünket *elfogultnak*, de annyi elnézésre talán számot tarthatunk, hogy ne nézzenek bennünket *szinvakoknak, butáknak!*

Hiszen a gerla-békési ut nem érdeke Gyula városának. Vagy legalább is semmivel sem nagyobb, sőt kisebb érdeke, mint akár Békésnek, akár Csabának, utóbbinak t. i. akkor, ha a direkt békés-csabai ut helyett az készült volna. Ama tényezők, nevezetesen a Sárrét, Mező-Berény, Békés, Csaba, Gerla és Doboz között, amelyeknek forgalmi érdekét a békés-gerlai ut szolgálta volna, épen *Gyula városa a legkevésbbé érdekelt.* Kizárólagos gyulai álláspontra helyezkedve, Gyula városának a Békéssel való összeköttetést illetőleg az az *igazi* érdeke, hogy a *kóut a kettős Körös balpartja mentén létesitessék*, amint azt annak idejében bőven kifejtettük és amely álláspont — akkortájban Békés és Gyula városa álláspontja, még pedig Békés városának teljesen egyértelmü álláspontja, a csaba-dobozi ut miatt bukott meg.

A csaba—dobozi direkt ut! Bezzeg nem volt annak akadálya a *doboz—veszei ut* épitését előzőleg kimondott ugyanoly jogerős vármegyei határozat, mint a mely jogi akadály most a gerla—békési utszakasz ellen felhozatott. Már pedig vagy van értéke a jogerős határozatnak, vagy nincs. Ha van, akkor a *doboz—veszei* utának kellett volna érvényt szerezni és *nem engedni épiteni a doboz—csabai utat,* vagy ha nincs — a mint hogy a doboz—veszenél nem volt értéke — akkor tessék egyenlő mértékkel mérni s ne tessék hangoztatni, hogy a direkt békés-csabai útvonal mellett más útvonal *jogilag* szóba sem hozható. »Quod uni justum, alteri aequum.» Ami az egyikre áll, álljon a másikra is. Igazán fatális véletlen, hogy ahol Csaba érdekelve van, ott *aszerint amint érdekelve van,* hol az opportunitás kerekedik tulsulyra a jog fölött, hol a jog az opportunitás fölött.

Részünkről, mi a gerla-békési utszakaszt, mely több érdekeltség kielégitése mellett még azzal az előnnyel is járt volna, hogy legalább 50,000 frttal olcsóbb a direkt békés-csabainál, *nem gyulai,* hanem *egyetemes vármegyei szempontból* proponáltuk. Gyulai szempontból nem tettük volna két okból. Az első ok, hogy *tényleg nem gyulai érdek,* a második ok pedig az, hogy ha még gyulai érdek volna is, *ily* érdek kielégitésére most nagyon kedvezőtlennek tartjuk *a vármegyei időjárást.*

Levontuk a kórház kibővitési vita tanuságait. Amikor megtörténhetett és meg is történt az, hogy Gyulán egy intézménynek és pedig *humánus* intézménynek nem is létesitéséről, hanem csak fejlesztéséről van szó, amely intézmény vagy Gyulán fejlesztetik, vagy egyáltalán nem történik, nem történhetik sem létesités, sem fejlesztés a vármegye bármely más községben, tehát Csabán sem; amikor napnál fényesebben kimutatják, hogy a fejlesztés nem kerül a vármegyének, a vármegye adózó polgárainak egyetlen fillérébe sem; amikor a vármegye törvényhatósági bizottságának a szószoros értelmében csak formális hozzájárulását kell nyilvánitania, hogy a humánus intézmény fejlesztése megtörténhessék, és ilyen helyzetben megtörténik az, hogy a Gyula elleni halálos gyülölség próbál érvényesülni, még pedig önhaszon vagy annak legkisebb kilátása nélkül is, csupán azért és semmi más okból, hogy — bár a humanismus rovására — Gyulának kárt okozzon: Gyulára

TÁRCZA.

Hidassy Jakab emlékezete.

Irta: Dr. Karácsonyi János.

Semmi sem könnyebb, mint rég elhalt emberek élete, tettei felett pálczát törni. Tetteik, közöttünk, emléke elhalványult alkotásaik esetleg egészen megsemmisültek, azon nehézségekről, melyekkel életükben egyes alkotások létrehozatalánál küzköztek, fogalmunk sincs s ennélfogva könnyen kész az itélet, hogy nem tettek semmi nagyot, semmi nevezeteset, csak leörölték napról-napra az életet.

Könnyen kész az ilyen itélet, de igazságtalan. Az ily könnyelmü s ennélfogva oly gyakran igazságtalan itélet megakadályozása a történetirónak egyik legszebb hivatása. — Azért kötelessége neki az elhunyt nevezetes férfiak tetteinek felkutatása, feleleveniése, alkotásaik ismertetése, a nehézségeknek, melyekkel találkozott, pontos mérlegelése és igy az igazságos, helyes itélet megkönnyitése. E nemes hivatás teljesitésére vállalkoztam én Hidassy Jakab életrajzának megirásával.

Épen ez év szeptember 17 én volt 100 éve, hogy a gyulai főtemplom baloldali mellékkápolnája fényes temetést látott. A Boldogságos-Szüz lorettoi oltára alá helyezték el Hidassy Jakab, volt gyulai plébános kihült testemeit, ő volt az első és utolsó, kit e templom falai közt temettek el. Halálának 100 éves fordulója még inkább ösztönözött arra, hogy emlékezetét felfrissitsem s e megye fiainak szeme elé állitsam.

Nem valami megrendito, belső és külső harczokról, nem valami világot átalakitó, vagy országokat romboló férfiuról szólok, sem a tudomány, sem a müvészet terén nem szerzett ő magának örök nevet s magas polczokra sem emelkedett, csak olyán férfiuról beszélek, a ki a maga pályáján, azon hivatáskörben, melyre őt az isteni gondviselés állitotta, becsületesen megállotta helyét, állandóan, hiven teljesitette Isten és emberek iránti kötelességeit s a maga tehetsége szerint örömmel szolgálta hazáját. De meggyőződésem szerint az ily férfiu csak ugy megérdemli tiszteletünket, mint az, ki a szerencse kedvezése következtében, esetleg csupa véletlenségből, roppant magasra emelkedik. Azt pedig határozottan tudom és állitom, hogy az embertiség legnagyobb részének az ily férfiak inkább nyujtanak követendő példát, mintsem azok kik a szerencse vállain, vagy Istentől kapott és kedvező körülmények között roppantul kifejlődött tehetségeik révén szokatlanul kiemelkednek.

Hidassy Jakab 1747, január havában Átány nevü, hevesmegyei kis faluban született. Ha nem is gazdag, de nemesi családból kellett származnia, mert ő maga nevének kezdőbetüit mutató czimere felé ötágu nemesi koronát vésetett pecsétjére, néije, Hidassy Mária pedig 1799-ben egész rendes nemesi czimerrel él; e czimer mezejében koronán álló és három levelü galyat, vagy három buzakalászt tartó griffmadár látható, oromdiszül pedig ugyane czimerkép növekvő alakban fordul elő.

Hidassy Jakab atyjáról semmit sem tudunk, anyjáról is csak annyit, hogy németül tudott, mert fia tőle sajátitotta, de csak középszerü fokban a német nyelvet, két leánytestvére volt, az egyiket Annának hivták, a Kiscsepcsényi Sánta családból származó, Sánta nevü nemesemberhez ment férjhez; második leánytestvére volt Mária, Szatmáryné. Sántához férjhez ment nénjének három gyermeke volt, u. m. Sánta Mária, az 1762-ben született Sánta Krisztina és Sánta Xav. Ferencz, később n.-váradi postamester.

Hidassy Jakab atyja 1747 után nem maradt. Átányban, hanem Nagyváradra költözött, ott állandóan letelepedett s e város Olaszi nevü részében értékes házat vett; itt kezdte fiát Jakabot iskolába járatni s mérjérte azt az örömöt, hogy az 1760. május 25-én püspöki székét elfoglaló báró Patachich Ádám 13 éves Jakab fiát a gymnázium III-ik osztályára vagy, mint akkor mondták, a syntaxisra egyházmegyéje növendék papjai közé fölvette és igy az atyát a további neveltetés terheitől megszabaditotta. Még 9 évig tanult ezután Hidassy Jakab, elvégezte az egész gymnáziumot, tanulta a hittudományokat s alig volt több 22 és félévesnél, midőn püspöke őt fölszentelte.

Báró Patachich Ádám fényes udvart tartott. Nemcsak püspök, hanem egyszersmind Bihar megye főispánja is volt, udvara az egyházi és világi méltóságok viselőinek találkozó helye, zenemüvészek, katonaviseltek tanyája volt; és Patachich a fiatal, alig végzett Hidassyt e fényes körbe vitte, udvari káplánjává s egyuttal az egyházmegye iktatójává tette. A németnyelv ismerete melylyel Hidassy többi paptársai között kitünt alkalmassá tette őt, hogy a püspök német vendégei és a magyarság közt az érintkezést közvetitse s ezért három évig szolgált e hivatalában. Ezalatt elérte a 25-ik esztendőt, amennyit az egyházjog egy lelkészi javadalom elnyerhetésére követel, s a német nyelv ismerete s egyébb kiváló tulajdonságai annyira segitették Hidassyt, hogy mindjárt 25 éves korában Bihar megye akkoriban legnépesebb lelkészeti állomását a székelyhidit nyerte el.

A székelyhidi lelkészi állomás jóformán egészen uj volt, azelőtt is végeztek ott ugyan kath. isteni tiszteletet a földesur kastélyában lakó kapucinus atyák, de különálló templomot gróf Ditrichstein János, a székelyhidi földesur, csak 1764-ben kezdett épiteni s az csak 4 esztendő multva lett készen. Ismét negy esztendő telt belé, még plébánia lakot épittetett, a lelkész eltartására földet és szőlőt adott s igy csak 1772-ben nevezhette ki a püspök az első plébánost, Hidassy Jakab személyében. Kitünt ez állomásán Hidassy mint buzgó lelkipásztor s mint az egyházi jogoknak az uradalmi tisztekkel szemben bátor védelmezője. Az ő idejében szerelték fel a templomot, öntötték és szentelték fel a harangokat, állitottak kereszteket. Hivei külön várost az ugynevezett „Székely" várost alkották s részben magyarokból, részben ma már teljesen elmagyarosodott németekből állottak.

1778-ban Józsa Ferencz gyulai plébánosnak kanonokká való kineveztetése által megint olyan lelkészi állomás üresedett meg a nagyváradi egyházmegyében, a hol a hivek nagyobb része magyar volt ugyan, de a másik tekintélyes rész körülbelül $^1/_3$-ad akkoriban még csupán a német nyelvet beszélte; ez volt a gyulai plébánia. Az akkoriban üresedésben levő püspökség szentszéke az egyházmegye ezen fontos lelkészi állomására nem talált alkalmatosabbat mint Hidassyt, aki eddigelé is hasonló körülmények közt levő lelkészi állomást jelesen igazgatott. Özvegy báró Haruckern Ferenczné a szentszék ajánlatát elfogadta, kegyuri jogánál fogva Hidassyt gyulai plébánosnak kijelölte s igy Hidassy 51 éves korában az egyházmegye akkoriban is legnépesebb állomását elnyerte s azt 1778. október 1-én el is foglalta.

(Vége köv.)

Lapunk mai számához fél ív melléklet van csatolva.

nézve ily *kedvezőtlen időjárás* mellett igazán óvakodunk oly taktikai hiba elkövetésétől, hogy a legkisebb anyagi áldozatot igénylő különben bármily helyes és életbevágó, de gyulai kérdést, tisztán gyulai érdeket vessünk fel a vármegyénél, aminőnek a gerlabékési vasutszakaszt ráfogták.

Részünkről elejtjük most már a gerlabékési kőut kiküvezését is. A direkt békéscsabai ut kiküvezése után nem is marad rá pénze a vármegyének, de az az utvonal a békéscsabai ut kiküvezése mellett el is veszti azt a jelentőségét, ami a nélkül lett volna. A Békés és Gyula közötti kőut összeköttetés kérdése várhat és bizonyára várni fog mindaddig, míg azt a Kettős-Körösön történő első gőtszakadás nem fogja aktualissá tenni. Adja Isten! hogy ez az aktualitás mennél későbben álljon be. Akkor pedig reméljük, hogy bármily szellők lengenek is a vármegyén, sem roszakarat, sem gyülölség nem fogja azt megakadályozni tudni.

Addig pedig várunk türelemmel és békességben.

A vármegye rendkiviili közgyülése.

Népes és zajos volt a tegnapi megyegyülés, mintha csak egy fontos ügyekkel foglalkozó, vagy épen választó rendes közgyülés lett volna. Az érdeklődést a két fontosabb tárgy: a csaba—békési ut kiépítésének kérdése, valamint *Ladics* Györgynek az obstrukció elleni állásfoglalás tárgyában beadott inditványa kelcette fel, nagyobb vita azonban csak az utóbbi tárgynál indult meg, a melynek tárgyalása két és fél órát vett igénybe. A többi ügygyel annál hamarabb elkészültek ugy, hogy a déli harangszó egyuttal az ülés végét is jelentette.

Jelen voltak a közgyülésen dr. *Lukács* György főispán elnöklete alatt:

Ladics György, Novák Kamill, Weisz Mór, dr. Márky János, Keller Imre, Czinczár Adolf, dr. Erkel Rezső, Reisner Emánuel, Reisner Zsigmond, Wagner János, Bodoky Mihály, Sal József, Gallacz János, gr. Ludics László, Popovics Jusztin, Stefánovics Péter, Schröder Kornél, Lendvai Mátyás, Aszalay, Gyula, Szekér Gyula, Szero Miklós, Rosenthal Ignácz, Rosenthal Adolf, Kovács L. Mihály, dr. Ondroviczky Lajos, Reisz Simon, Weisz Ede, Kitka György, Áchim András, Varsághi Béla, Bohus M. András, Wallerstein S. Soma, Seiler Elek, Achim F. Tamás, dr. Fáy Soma dr. Zsilinszky Endre, Korossy László, Achim Gusztáv, dr. Kerényi Soma, dr. Fábry Sándor, Donner Lajos, Fehér Béla, Urszinyi János, Sztraka György, Rohoska Mihály, dr. Hajnal István, Zolnai Béla, Horváth János, Beinschrodt Ármin, gr. Bolza Géza, Medveczky József, Haraszti József, Szirmay L. Árpád, Gólián Soma, Tenner Lipót, Horváth Károly, dr. Haasz Soma, Mikolay István, Grossmann Károly, dr. László Elek, Dán József, Zalai György, Kozma Gusztáv, Gremspergor József, Lachata János, dr. Bodoky Zoltán, dr. Daimel Sándor, Berthóty István, Kiss László, Oláh György, dr. Zöldy János, Bandhauer György, Kliment Gyula, Deimel Lajos, Kiss Gyula, Schmidt Iván, Hoffmann Béla, Hegedüs Lajos, Sárossy Gyula, Szabó Emil, Somogyi Ákos, Ambrus Sándor, Lukács Endre, Hoffmann Alajos, Sinszky Ferencz, Hoffmann Mihály, Vinkler Lajos, Ifj. Endrész András, Jancsovics Emil, Schm dt Gyula, Schmidt József, dr. Zöldy Géza, Cs. Demkó József, Dombi Lajos, Ludvig Mihály, Szalay József, Kliment Z. György, Kocziszki Mihály, Beliczey Rezső, Kliment Z. János, Kovács Sz. Ádám, Miklya Z. György, Kitka János, Maczák L. György, Sztraka Ernő, Medveczky Pál, Kraszkó Mihály, Kovács Sz. Mihály, Bakos Mátyás, Lipták V. János, Áchim Pál, ifj. Laurinyecz István, Zahorán Pál, Hankó F. Mihály, Zahorán György, Maczák M. János, Gajdács András, Hüke Lajos, Haán Béla, Lepény Pál, Beliczey Géza, Hrabovszky Janos, Kliment György, Maczák Á. Márton, Aradszky Pál, Mazán János, Lukoviczky Mátyás, Kocskeméti Ferencz, Kny Antal, Konkoly Jenő, Tóth Mihály, Morvay Mihály, Bakucz Tivadar, Kocsor Gergely, dr. Török Gábor, R. Nagy István, Nagy Gy. Imre, Emperl Ernő, K. Szüs Mátyás, K. Nagy Gábor, Z. Szabó Sándor, K. Varga András, Morvay József, Czira Gergely, Domokos Péter, Kőrösy Imre, dr. Berényi Armin, Veres József, Kiss Mihály, Janosovics Péter.

Reggel kilencz órakor megjelent az ülésteremben dr. *Lukács* György és zajos éljenzés között elfoglalva az elnöki széket jelzi, hogy a rendkiviili közgyülés összehivását a kereskedelemügyi miniszternek a csaba—békési ut ügyében a vármegyéhez intézett és sürgős tárgyalást igénylő leirata tette szükségessé. Majd egyeletes szavakkal megemlékezik a legutóbbi közgyülés óta elhunyt tagjairól a bizottságnak, névszerint gróf *Almásy* Kálmánról és *Kéry* Kálmánról, a kiknek elhunyta feletti fájdalmának a közgyülés jegyzőkönyvében adott kifejezést. Végül jelzi, hogy *Ladics* György bizottsági tagunk a képviselőházi obstrukció tárgyában beadott inditványa minden pártpolitikát nélkülöz és tisztán a közügy az ország jólétének megvédését czélozza. Miután pedig a municzipiumok az alkotmány védbástyái, akkor az alkotmány sarkalatos tényezőjének, a parlamentarismusnak megvédésére kell, hogy első sorban szavukat felemeljék. Ezzel a közgyülést megnyitottnak nyilvánitja.

A napirend során első tárgyul dr. *Bodoky* Zoltán főjegyző terjesztette elő Ladics Györgynek az obstrukció ellen való állásfoglalás iránt beadott inditványát, melyet az állandó választmány is elfogadásra ajánl. A határozati javaslat egész terjedelmében a következő:

Békésvármegye közönsége sajnálattal tapasztalja, hogy most, midőn hazánknak legfontosabb közjogi és gazdasági érdekeit felölelő, a községek pénzügyeit és az állampolgárok gazdasági helyzetét közvetlenül érintő törvény javaslatok várnak a képviselőház elintézésére, hogy most midőn a képviselőház összes elemeinek egyesülése volna szükséges a végett, hogy a hazánkat érdeklő nagy fontosságú ügyek a kivülről jövő nyomással szemben is, nyugodt, a parlament tekintélye és méltóságához illő módon elintéztessenek: akadnak a képviselőháznak oly tagjai, akik a házszabályok hézagos intézkedéseit felhasználva, komoly tanácskozás és a nemzetet felvilágosító vita nélkül, a parlament működését megakasztják, hazánk minden egyes polgárát legközvetlenebben érdeklő törvény javaslatoknak tárgyalását megakadályozzák, s eljárásukkal az alkotmány és a parlamentbe helyezett bizalmat megrenditik. Ennélfogva Békésvármegye közönsége a képviselőházban most folyó obstructiót alkotmányunk és hazánkra nézve, minden irányban káros nak és veszélyesnek tekinti, mint ilyet eltéli és a képviselőházat külön felirattal tisztelettel jsen kéri, hogy tanácskozását az állampolgárok megnyugtatására rendes mederbe terelni mélóztassék.

Ladics György hosszabb beszédet mond inditványának megokolására, hangsulyozván, hogy őt annak megtételénél nem pártszempontok vezették, hanem mint független polgárnak teljes meggyőződése Nem kivánja a szólásszabadságot korlátozni, de az obstrukció maga a szólásszabadság legnagyobb korlátozója. Az obstrukcióval a kisebbség ragadja magához az uralmat és ez csak a rend felborulására vezethet. Különösen veszélyes nálunk az obstrukció nemzetiségi szempontból, mert jöhet idő — a mitől Isten óvjon — hogy a nemzetiségek vérszemet kapva az ily eljárás lehetőségétől, a 40 év előtti állapotok élnak elő. De különösen káros a kisebbség eljárása most gazdasági szempontból, midőn az országunkba vetett bizalmat megingatva papirjainkat, melyek a külföldön vannak elhelyezve, felmondatja, a minek egy általános krach lesz a következménye. Az ellenzék törvényen kivüli állapotot akar teremteni, de ha nem lesz indemnitás, nem lesz az országnak pénze, megakad a törvénykezés és közigazgatás, megszünik a vasuti forgalom és teljes fejetlenség, forradalmi állapot áll be. — Az obstrukció nem is vezethet czélra, mert ha megbukik a jelenlegi kormány, az uj kormány ismét a maj többségből alakul meg. Ha pedig az ellenzék az obstrukciót az ellen is a végtelenségig folytatja, megszünik a parlamentarismus, megdől az alkotmány és az anarchia, vagy absolutizmus vezényelve dől az ország. — Mindezekért károsnak tartva a kisebbség eljárását, inditványát elfogadásra ajánlja.

Jancsovits Emil nem kételkedik az inditványozó intenczió jának nemességében, de kénytelen konstatálni, hogy ez inditványával egy rég nem látott és átalu nem szivesen látott vendég, a pártpolitika lépett be a vármegye üléstermébe, mely az indittványnyal együtt jár, mint nappal az árnyék. Konstatálni kénytelen azt is, hogy ez a tulnyomólag ellenzéki vármegye ellenzéki polgárai tartózkodtak a politikát a közügyekbe belevonni, mert hisz a törvényhatósági bizottság megalakitása is nem pártok, hanem egyéni érdemek szerint történik. Annál inkább sajnálatos, hogy most a kormánypárt hozza be a politikát a közgyülésbe. De az inditvány megtétetvén, azzal számolni kell. Az obstrukció jogosultsága tekintetében eltérők a vélemények és pedig pártállások szerint. Egy kiváló férfiu, aki az ország sorsára sok időn át jelentőkeny befolyást gyakorolt, most eltéli, de egykor szorvezte és vezette az obstrukciót.

Szóló szerint az obstrukció ez idő szerint nemcsak jogosult, de kötelesség is, mert a kormány jogtalanságai ellen minden parlamenti eszközt fel kell használni. Az inditványnak különben sincs gyakorlati czélja. A tényállás az, hogy az országnak az 1867. évi törvények alapján most nyilt meg először a joga az önálló gazdasági berendezkedésre. Az 1898. évi I. t. cz. kötelezi a kormányt, hogy ez irányban május 1-ig a törvényjavaslatot készitse el és nyujtsa be, de ezt a tövényt a kormány nem akarja végrehajtani, holott a határidő is elmult a feltételek is beköveltettek. Az inditványnak czélja, az ellenzék discreditálása és a kormány támogatása, holott az ellenzék áll ajog és igazság terén. Ha a kormányt a jogtalanságban támogatja, a közgyülés elvesziti az erkölcsi alapot s azért az inditvány mellőzését javasolja.

Dr. *Berényi* Ármin nem habozik kijelenteni, hogy az obstrukcióban a parlamentarismus halálbüntetését látja. Ezébe jut azonban Karr Alfons, aki midőn a halálbüntetés eltörléséről volt szó azt mondotta, hogy ahhoz kész hozzájárulni egy feltétel alatt, ha t. i. előbb a gyilkosok törlik el. Az eseményeket a maguk összeforrott történeti és logikai láncz latában tekintve kitünik, hogy az obstrukció csak fejlődnye az elfajult állapotoknak, melyekért a felelősség mindazokat terheli, a kiknek a nemzeti akaratnyilvánitás meghamisitásában a veszteges, nyomás, rémitgetés és bováltlhatlan igéretek különféle eszközei igénybe vételével részük van s a kiket pártkülönbség nélkül itt is, ott is feltalálhatnu.

A parlamentarismus a maga egészében a képviselők megválasztásától kezdve korhadt s ma már oda jutottunk, hogy nem hivatás és eszményi czél, hanem husz harminczezer frtnak megkoczkáztatása a mandátum jogczime.

A pénzuralom e falburjánzása megmételyezi a nép alsóbb rétegeit is s ha arról van szó, hogy vészkiáltás adassék végig a hazán a felett, hogy egyik legfőbb alkotmányi tényezőnk sarkalatos létfeltételeiben megtámadva van, alsó sorban, mint legmélyebbre és legmesszebbre kiható s a népet legközvetlenebbül érintő jelenséget a választási visszaéléseket kell feltárni és pedig annál is inkább, mert a plutokraczióval szemben másik uralkodó véglatül fenyeget a szocializmus és anarchia, melyek rideg kárörömmel néznik, mint bizonyul önmagát tulélnek az állami és társadalmi szervezet mai formáinak egyik vagy másik tényezője, mint korosodik és satnyul el a népképviseleti rendszer, hogy mint férges gyümölcs, maholnap a nemzet élettfájáról lehulljon s azon felfogásnak adjon tért és igazolást, miszerint más, uj alakulatok ideje érkezett el.

Hogy ily válságos következmények ellen is védekezzünk, a parlamentarismust vissza kell állitani a maga eredeti és eszményi tisztaságába, vissza kell azt adni egészséges rendeltetésének, mely ellen ha az obstrukczio vét, ez a: vim vi repellere licet elvében találja magyarázó okát.

Az inditványt szive egész melegével üdvözli, de csak az esetre, ha a parlamentarismus egészére kiható s az ellenzék által követelt biztositéki intézkedések lehető élstbeléptetése érdekében is felir a vármegye közönsége, mely értelemben az állandó választmány javaslatának kiegészitését inditványozza.

Horváth Károly Borényi beszédének első részével egyetért, mert az ellenzéki létére is tárgyilagos volt, de a beszéd második részével nem ért egyet és az ott elmondottakat tagadja. Egyes beteg jelenségekből az egészre következtetni nem szabad. Itt különben is concrét esettel állunk szemben, most pedig sem nem szükséges, sem nem helyes az obstrukczió, mert 1867. óta nem volt ily válságos viszonyok között Magyarország. Most volna alkalom bebizonyitani, hogy a monarchia sulypontja Magyarországon van és ennek a missiónak veszélyeztetője az obstrukczió, mely az alkotmányosságot compromittálja Hogy az ellenzékiek maguk is tudják eljárásuk helytelenségét, az abból látható, mert tagadják az obstrukczióit Ily helytelen eljárással az ország vitális nemzetgazdasági, közjogi és anyagi érdekeit nem szabad kockáztatni, azért elfogadja a javaslatot.

Gallacz János szintén pártolja a javaslatot, mert nem a kormány van itt veszedelemben, hanem a parlamentarizmust kell megmenteni, melyet az ellenzék személyeskedés és a zavarosban való halászás által tönkre tesz.

Veres József őszintén megmondja, hogy pártpolitikai szempontból szól az ügyhöz, mert politikáról másként beszélni nem lehet. Egyetért az inditványt tevő czéljaival, de a szavakat ellenkezőleg érti. Azt mondják nem lesz vasut, tisztviselő, dohány stb. erre könnyü tekzetlőst választ adni, hogy nem lesz adó. Pazarolják az időt? igen, de nem az ellenzék, hanem a kormány, a mely 10 hónapon keresztül halogatta képmutatóan a dolgokat és nem volt képes napirendet adni. Pazarolják a pénzt!? hisz a képviselőket akkor is fizetik, ha nincs ülés, pazarolja az ország pénzét a kormány az igazgatósági, ministeri, főispáni és mindenféle nyugdijakkal. Ne egyes jelenségeket hibáztassunk, de hibáztassuk mindazt, a mik a mai állapotok okozója. Deák Ferencz ideális szempontból fogta fel a választások tisztaságát és visszautasitotta az országtól szerzett mandátumot; ne csak theoriában, de praxisban is kövessük őt. A mai parlament a legerőszakosabb eszközökkel alakitatott meg. A képviselőházban a kormánypárt nyiltan bevallja a 3 milliót, a miniszterelnök beszél hivatalos jelöltről. Ily körülmények között nem a nép választja a képviselőit, hanem a kormány küldi oda, a kit ők sohasem láttak. Ily parlamentet megtörni nem szabad. Már az összeoszásnál szabálytalanul járnak el. Csak sajnálni tudja, mikor embertársa, aki eddig tisztességes ember volt, főispán vagy összeiró küldöttségi elnök lesz, (Nagy zaj. Elnök csenget: Kérem a bizottsági tag urat, hogy felszólalásában a személyeskedéseket kerülje), — engedjék kérem befejezni — s akkor ő is ki van téve a kisértéseknek. Megbotránkozik, hogy az ily erőszakos, törvénysértő miniszterelnökön nem söpri el a közvélemény. Erkölcsi pártolást kér a kormány, mikor ő erkölcstelen meztelenségben áll előttünk. Mikor a parlament volt veszélyben, nem szóltatlak fel a vármegyék, most a kormány a saját megmentésére megrendelte a bizalmi szavazatokat. Az ellenzék az obstrukczióval a parlament lényegét akarja megmenteni, a kormánypárt a feliratokkal a látszatot, mert a kormány cainyre kézzül, hogy kijátszhassa az 1867. évi és 1898. évi I. törvényeket. Az ellenzék azt mondja: kormány váltsd be a szavadat, ne a kisebbség kedvéért, de a törvény parancsából, de a kormány vonakodik ezt tenni. Mint a birkozó, a kit ellenfele szabálytalanul tepert le, rug és harap, ugy kiöd most az ellenzék az erőszakos kormány ellen, mert a formák csak akkor válnak be, ha a czél is üdvös. Az ellenzék követeli, hogy a kormány az 1898. évi I. törvényczikknek engedelmeskedve terjesszo elő az önálló berendezkedésről szóló törvényjavaslatokat. Hitvány ellenzék volna, mely nem sietne a törvények védelmére. Nem az ellenzék, de a kormány obstruál, mert május 1. óta hallgat és nem engedelmeskedik a törvény parancsának. Ezekből az okokból nem fogadja el a javaslatot, melynek különben sincsen gyakorlati értéke.

Beliczey Rezső kifogásolja a javaslat azon kifejezését, hogy a házszabályok hézagosak. Különben sem ért egyet az obstrukczió elitéltivel, mert a szólásszabadságot védő házszabályok oly nemzeti kincs, melyot meg nem változtatna. Tisza Kálmán is obstruált és pedig eredményenyel, mégis 15 évi kormányzása alatt nem tartotta megengedhetőnek a házszabályok megváltoztatásával a szólásszabadság megszoritását. Nem tartja helyesnek, hogy a vármegye, a mely 6 képviselőt választ, száznál több ellenzéki állásfoglalását elitélje; azért nem pártolja az inditványt.

Dr. *László* Elek Veress Józsefuek azon megjegyzésére válaszol, hogy hitvány ellenzék volna, mely most nem obstruálna. Ő mint ellenzéki ember nem ért egyet az obstruálókkal, de nem is az egész ellenzék obstruál, hanem csak azok, kik minden szabadelvű törekvést perhorreskáltak, és ezekkel egy táborban tenni nem akar. A jelenlegi obstrukczió gazdaságilag és erkölcsileg is veszedelmos levén pártolja az inditványt.

Dr. *Fábry* Sándor alispán nem a politikai, hanem a kizárólag gazdasági kérdéshez szól hozzá ugy is mint alispán, ugy is mint választott bizottsági tag. Az obstrukczió jogos, de mint legutolsó védő eszköz, de a jelenlegi obstrukczió nem jogos, mert a személyeskedés, gyülölet forrása és nem a közgazdasági javaslatok tárgyalását czélozza, hanem bevallottan azok tárgyalását akarja megakadályozni. Végül Veress József azon állitásával szemben, hogy a választók összeirásánál törvénytelenségek történnek, tartozik kijelentoni, hogy Békésvármegyében ily törvénytelenségek nem fordultak elő és azokat ő, mint a központi választmány elnöke első sorban akadályozná meg.

Dr. *Zsilinszky* Endre különösen azon irányzat ellen tiltakozik, hogy közügyek tárgyalásába egyéni gyanusitásokat vonjanak bele, mert ez a magánélet is megnőtelyezi. A javaslatot elfogadja, mert az obstrukczionak most is az a czélja, mint a mult évben, hogy exlex állapotokat teremtsen.

A már türelmetlen közönség óhajtására elnöklő főispán a beadott kérelem folytán elrendelte a névszerinti szavazást, melynek során Ladics György inditványa mellett szavazott 85 és ellene 65 bizottsági tag; az inditvány tehát 20 szótöbbséggel elfogadtatott.

A csaba—békési ut kiépitésének lapunkban már ismertetett ügyét dr. *Daimel* Sándor tb. főjegyző terjesztette elő, javasolván, hogy a vármegye az ut kiépitésére az állam ajánlatát elfogadva a szükséges 132.000 frt fedezéséről gondoskodjék. *Keller* Imre, Cs. *Demkó* József, valamint az alispán hosszabb felszólalása után a közgyülés elfogadta a javaslatot.

Ezután csaknem teljesen kiürült a terem és a többi ügyet csak néhány bizottsági tag hallgatta meg.

Csaba községnek Saskó Kálmán végrehajtó elbocsátása tárgyában hozott határozatát a közgyülés jóváhagyta.

Barsvármegyének Erzsébet királyné emlékének megörökitése, Hódmezővásárhely városnak az anarchisták üzelmeinek meggátlása *Szeben* vármegyének a tisztviselők fizetésének felemelése és *Csanádvármegyének* a mezei munkásoknak a nyári hadgyakorlatok alól való fölmentése tárgyában kelt köriratait tudomásul vették.

A község véleményétől eltérőleg *Szarvason* a harmadik gőgyszertár felállitásának engedélyezését javasolják a miniszternek.

Földesi János és társai békési lakosoknak a kéményseprői munkaerületek megváltoztatása iránt beadott felebbezését, valamint *Márton* István ujkigyósi kisbirónak elbocsátása ellen beadott felebbezését a közgyülés elutasitotta.

Szőke János felebbezésének a bizottság Veress József, Keller Imre, dr. Zsilinszky Endre, Berthóty István és Oláh György felszólalása után helyt adott. *Tótkomlós* községet kötelezvén arra, hogy a rom. kath. templom és iskola czéljaira alkalmas telket jelöljön ki.

A vármegyei *közegészségügyi egyletnek* közérdekü kiadványai terjesztésére 200 frt segélyt szavaztak meg.

Kétegyházza község határozatának megváltoztatásával a községi kezelő személyzot választását élettfogytig terjedő hatályunnak rendotta ki a bizottság.

Nagyszénás községnek a tüdővész elleni védekezés tárgyában alkotott szabályrendeletét véleményezésre kiadták a közegészségügyi bizottságnak.

Jóváhagyta azután a közgyülés *Csaba* községnek a központi hitelszövetkezetbe egy hitelrészvény jegyzése tárgyában, *Vésztő* községnek a községi adószedő fizetésének emelése, K. *Ladány* községnek az első orvos jutalmazása, *Szt.-Andrásnak* az adószedő és *Gyula* városnak a számvevő fizetésének emelése tárgyában hozott hozott határozatait, Békés és Mezőberény községek bérleti és Csaba község adásvételi ügyeit.

Ezzel a közgyülés a jegyzőkönyvek hitelesitése után 12 órakor véget ért.

Megyebizottsági tagok választása.

Hétfőn e hó 7-én folyt le a vármegye területén a megyebizottsági tagok választása és pedig az egyes kerületekben különböző érdeklődés volt. Leggnagyobb volt a választók érdeklődése Gyulán, különösen az I. kerületben és Mezőberényben és legkisebb Körös-Ladányban és Öcsödön, hol mindkét helyen 30—30 szavazatot adtak be mindössze. A beadott szavazatok is különböző czélp oszlottak meg, egyhangu választás csak Uj-Kigyóson volt, hol a beadott 132 szavazat egyről-egyig dr. *Hajnal* Albertre esett, mig legjobban szétoszlottak a szavazatok Öcsödön, hol a megürült egy helyre beadott 30 szavazatból 24 egyén kapott voksokat és a győztes *Papp* J. László 5 szavazatot kapott. A kerületekben tulnyomó többségben a kilépő bizottsági tagokat választották meg, de sok uj bizottsági tag is kapott megbizást, mig a megyegyülések nem egy ismert alakja maradt kiaebbségben.

Közöljük alább az egyes kerületekben megtartott választások eredményét, mindegyik kerületnél zárójelek között megjelölvén a volt, de ujból meg nem választott bizottsági tagok neveit.

Gyulán különösen az első és harmadik kerületben folyt nagy élénkséggel a választás. Az *első kerületben* összesen 231 szavazatot adtak be, melyekből *Gallacz* János 167, *Sal* József 141 és *Szénásy* József 117 szavazatot kapván, bizottsági tagok lettek. Kimaradt dr. *Ladics* László, a ki 84 szavazatot kapott. A szavazólapokon előfordult nevek közül 79 szavazat esett *Csák* Györgyre és 65 *Szántó* Henrikre, mig a többi egyesek között osztott meg.

A *második kerületben* 117 szavazatot adtak be és megválasztották *Schmidt* Józsefet 113. *Kukla* Ferenczet 57 és dr. *Frankó* Lászlót 50 szavazattal. (*Schmidt* Gyula, *Sal* Sebestyén.) Nagyobb számban kaptak még szavazatot *Hoffmann* Ferencz és *Ludwig* József.

A *harmadik kerületben* a kilépőket választották meg, kik közül *A. Schrifert* József 89, *Schröder* Kornél 68 és *Dombi* Lajos 64 szavazatot kaptak.

A többi kerületben a következő bizottsági tagok választattak meg:

Kétegyházán: *Popovits* M. Aurél, Szerb Miklós (Szekér Mihály).

Csabán az I. kerületben *Tadanai* K. János, *Maczák* Ádám és *Pribojszky* György (Vidovszky János, Janovszky András, Sailer Elek).

A II. kerületben dr. *Zsilinszky* Endre, dr. *Fáy* Samu, *Haan* Béla, *Zsiros* V. András, *Lepény* Pál (Gally Gyula).

A III. kerületben *Hrabovszky* János, *Gortkó* Máté, *Sipiczky* K. János (Sohár Kálmán, Salamon János.)

A IV. kerületben *Steller* Árpád, *Urszinyi* János és dr. *Urszinyi* János (Maczák H. Márton.)

Békésen az I. kerületben dr. *Török* Gábor, *Szél* István és *Lavatka* Gyula (Kocsor Gergely, Sajti János.)

Melléklet a „Békés" 1898. 46-ik számához.

A II. kerületben *Kecskeméty* Ferencz, *Durkó* Gergely, (K. Szücs Mátyás, K. Nagy Gábor.)

A III. kerületben dr. *Török* Gábor, *Szathmáry* Gábor, Oláh Mihály (Czira Gergely, Zolnay Béla.)

Mezöberényben Horváth János, *Kreisz* Ádám, *Bauer* Márton, ifj. *Kollár* János, *Kolozsy* Endre. Három évi megbizatással megválasztatott *Csák* György (Vagner József, Bihály József, Gy. Kovács János.)

Körös-Tarcsán a közös-tarcsa—vésztő—dobozi kerület részéről: *Hajdu* István, *Szabó* János, *Marti* Sándor, *Petneházy* Ferencz, *Ladányi* János. Három évig terjedő megbizatással *Békési* Mihály (Nagy Sándor.)

Körösladányban Nagy L. Imre, *Ohlikó* László (Vakarcs János.)

Szeghalmon Bencze János, *Klausnitzer* Miksa (Mészáros János, Godán Ambrus.)

Füzesgyarmaton Fehér László, *Bácsi* Dani, *Gacsári* András, *Korniss* Gyula (Sz. Homoki János, Eke László.)

Gyomán Garzó Gyula, *Kató* Nándor, K. *Nagy* András, *Pikó* Béla (Cs. Szabó Gergely, Házy Imre, Fazekas Zsigmond.)

Endrődön Viskovics Ignácz, *Hunya* Lajos, *Varju* Mátyás, *Kovács* Lajos, *Varga* G. József (Hunya J. Mihály, Hegedüs Lajos, Garzó Nándor.)

Orosházán az I. kerületben *Székács* István, dr. *László* Elek, *Tobak* István, *Bésy* Balázs.

A II. kerületben *Veress* József, *Freuder* Mór, *Hajdu* Pál, *Kun* Ferencz (Benkő István, dr. Kovács István, Németh András.)

Csorváson a csorvás ujkigyósi kerület részéről dr. *Hajnal* Albert.

Szarvason az I. kerületben *Ádám* Ádám, dr. *Szirávczky* János.

A II. kerületben *Csonka* Pál, *Grimm* Mór, Csicsely Pál, *Opauszky* István (dr. Haviár Gyula, Bankó György.)

A III. kerületben dr. *Salacz* Oszkár, *Melis* János, *Liska* János (dr. Krosmarik János.)

A IV. kerületben *Benka* Gyula, *Haviár* Dániel, *Grimm* Mór, *Melis* Mátyás (Klenk József.)

Öcsödön Popp J. László (Dezső Antal.)

Szentandráson a szentandrás-kondorosi kerület részéről *Fabó* Emánuel és *Bedák* Mátyás (Zlinszky István.)

Tanügy.

»A Békésmegyei Általános Tanitó-Egyesület« gyulai köre őszi gyülését november 10-én tartotta Gyulán. A gyülés leginkább az alapszabályok tárgyalásával foglalkozott s egyebek között a következő fontos elvi határozatot hozta: Tekintve az alapszabályoknak különösen a *kötelezett* egyleti tagokra nézve fennálló, s a gyülések látogatására vonatkozó szoros rendelkezéseit, melyek szerint a meg nem jelenő tagok pénzbirsággal is sujtatnak; — mig másrészt a megjelenhetés költségei s egyéb feltételei a gyakorlatban nincsenek mindenütt oly módon biztositva, hogy arra a tagtársak jogos *igényelhetést* alapithassanak, — s nem oly könnyen hozzáférhetők, mint azt az erre vonatkozó rendeletek szabályozák: kimondja a köri gyülés, hogy mindaddig, mig a tagok iskolafentartó hatóságaiktól irásbeli, jogérvényes végzést nem nyernek arra nézve, hogy a gyüléseik tartamára a természetbeni fuvart vagy utiköltséget és napi dijat egyszersmindenkorra biztositják, addig a köri gyülés működését meg nem kezdi s a tagok a tagsági törzskönyvet alá nem irják.

Hirek.

Dr. Lukács György főispán. A Budapesti Napló pénteki számában „kitünő forrásból" azt a hirt közli, hogy *Fábián* László Aradvármegye és Arad sz. kir. város főispánja legközelebb beadja lemondását és helyére *Lukács* György, Békésvármegye főispánja fog kinevezetni. A szombati lapokban ezt a hirt sem megerősitve, sem megczáfolva nem találjuk s épen azért reflektálnunk kell rá. A menynyire tudjuk, hogy Lukács György kiváló személyére a nagyobb vármegyébe való áthelyezés és kettős főispánsággal való megbizatás jól megérdemelt kitüntetés lenne, annyira nem habozunk kijelenteni, hogy onnak a hirnek valóra válása Békésvármegyére vesztességet jelentene. Dr. Lukács Györgynek másfél évi főispáni működése tanubizonysága annak, mily sokat vesztenénk az ő távozásával. A vármegyének békés fejlődése, kulturális és közgazdasági téren való haladása az ő közreműködése és vezetése alatt oly lendületet nyert, hogy e működés elvesztése az előhaladásnak legalább egy időre való megakadását jelentené. Arról a pártatlan magatartásról, szivélyes lekötelező modorról, melylyel szép megbizásában eljár, nem is szólva, kiváló egyéni képességei, munkaszeretete és vármegyénk közjava iránt való önzetlen szeretete oly tulajdonságai, melyeket a vármegye egésze fájdalommal nélkülözne és épen ezért távozásának első — még nem biztos — hirét is az érzelmek kifejezésével kell kisérnünk.

Békésvármegye közmüvelődési egyesülete 1898. évi november hó 14-én kétfőn d. u. 3 órakor a vármegyei székház kistermében közgyülést tart, melyre az egyesület tagjai s az érdeklődő közönség tisztelettel ez uton is meghivatnak. A közgyülés tárgyai: 1. A választmány előterjesztése a községi népkönyvtárak szervezése tárgyában. 2. A községi közmüvelődési bizottságok megalakitása. 3. Inditványok. Kelt Gyulán 1898. évi november hó 10. Dr. Lukács György, elnök Kóhn Dávid, titkár.

A Gyula-Seprős barakonyi vasut építési ügye egy lépéssel előre haladt. A tervezők a külső munkával készen vannak, a tervezés első példánya szintén kész és valószinü, hogy a jövő hó folyamán a transrevisiót és utána rögtön közigazgatási bejárást kérnek. Ujabban Fekete-Gyarmat, Miske s Talpas községek jelentették hozzájárulásaikat. A tervezők remélik hogy a kellő törzsrészvények tavaszig össze lesznek hozva és hogy akkor megkezdhetik az épitést.

Névváltoztatás. A belügyminiszter *Weisz* Lipót csabai lakos vezetéknevének *„Fehér"*-re kért átváltoztatását engedélyezte.

A községjegyzői nyugdijintézet igazgató választmánya pénteken délután tartott ülésében *Popovics* M. Aurél kötegyláti és *Marcsek* György dobozi ujonnan megválasztott jegyzőket az intézet kötelékébe felvette, *Terney* Ferencz állásáról lemondott békési jegyző végkiélégités iránti kérelmére pedig nevezettnek munkaképesség tekintetében való megvizsgálását rendelte el.

A vármegyei földmives iskola állami kezelésben. A földmives iskolai bizottság mult szombaton Csabán tartott ülésében beható tárgyalás alá vette azon küldöttségnek jelentését, melyet az iskola általános állapotának megvizsgálására, az esetleg mutatkozó hiányok és szükségletek megállapitása czéljából küldött ki. A küldöttség jelentéséből meggyőződött a bizottság, hogy az iskola tanszemélyzete számára még két szoba és az iskolaépületben néhány kisebb átalakitás szüksége, hogy az iskola az á'lattenyésztés oktatásával kellőleg nem foglalkoztatik, mert az istállók és ólak kicsinyek; magtárja nincs az intézetnek, csulédlakása, takarmánykamrája pedig kibővitest igényelnek. Tekintettel pedig arra, hogy az iskolai alap pénztára már kimerült, ezen bővitések foganatositása pedig csak a közönség ujabb megterhelésével volna keresztülvihető, végül figyelembe véve azt, hogy az iskola évenként nagy deficzitet küzd, a melyet edd g csak a földmivelésügyi kormánynak az első években megadott, de állandóan nem biztositott segélye oszlatott el, Beliczey István formulázott inditványának elfogadásával elhatározta a bizottság hogy a helyzet feltárásával javasltatot tesz a vármegye közgyüléséhez, hogy az iskolának állami kezelésbe leendő vétele iránt a földmivelésügyi kormányhoz irjon fel. Mint értesülünk a földmivelésügyi miniszter az ajánlat megtétele esetén hajlandónak nyilatkozott az iskola átvételére. Ezen a tárgyon kivül az intézet működéséről szóló igazgatói jelentést és a pénztár állásáról szóló számvevői jelentést tudomásul vette a bizottság ülése, melyen dr. *Fábry* Sándor alispán elnöklete alatt *Beliczey* István, dr. *Zsilinszky* Endre, *Szekér* Gyula, *Zlinszky* István, *Deimel* Lajos, *Berthóty* István, *Kállay* Ödön, *Achim* Gusztáv és *Sailer* Gyula bizottsági tagok vettek részt.

Nyugdijazás. A vármegyei tiszti nyugdijintézet igazgató választmánya tegnap délután tartott ülésében *Gyöngyössy* László vm. árvaszéki iktató nyugdijazását elrendelte.

November. Köd és köd mindenütt, akár csak a skót népballadákban és Ossián költeményeiben. Nem is kell hozzá mesebeli királyfinak lenni, hogy valaki azt merje magáról mondani: „köd előttem, köd utánam!" A köd különben igen jó intézmény egy a balladákban, mint novemberben. Ködöt sokszor tudományos értekezésekben, sőt vezérczikkekben is találhatni, mindkét esetben arra való a köd, hogy elrejtse azt a mi nince: a tudományt vagy a szellemet. Olykor tiszta ködbul is lehet imponálni az embereknek az ilyen czikkekben, s valamint a falusiy czigány, ködös időben indul meg pecsenyét szerezni egy-egy gágogó idegen vagyon után, akképen egyes irodalmi czigányok is a köd védelme alatt akarnak vacsorához jutni. Beszélvén azonban a novemberi köd fizikai sajátságairól, el kell ismernünk, hogy az se nem szép, se nem jó. Estenkint csak egy pislákolnak ki a kézközöd petroleumlámpák belőle s egyes uri emberek, kiknek idegenben van szebbárjuk, kérnek ismerőseiknek nincsen okénai, a toronyórát köd takarja! Sokszor ködös időben jobban lehet fázni, mint csikorgó hidegben, mert e nedves, alattomos felhőrészecskék besurrannak testünk porusain s megvacogtatják a fogainkat. Ennélfogva a héten Londonba illő köd lévén, nem csoda, ha sok ember megvakarta a fejét, lévén a fütés s igy ennek okozója a köd és bugyellárisba vágó dolog. Denique csak ide jutunk mindig s ezért a köd nem jó — se az irodalomban, se novemberben s az csak a mesebeli királyfinak volt jó!!

A békésmegyei egyetemi ifjak köre folyó havi első ülésével kezdte meg az évi rendes munkásságát. A szünidei választmánynak, jelentése betorjesztése után a felmentést a közgyülés megadja. — Az uj tisztviselői kar nevében *Vidovich* István elnök tartotta meg a programm beszédot, melyben különösen az elmult évben létesitett segélyalap felvirágoztatására buzditja lelkes szavakkal a tagokat. A kör üléseit mint rendesen két hetenkint fogja megtartani.

Esküvő. *Rácz* István csabai czigányprimás a héten vezette oltárhoz Gyulán *Rácz* János gyulai primás szép leányát, *Ilonát.*

Halálozás. *Vegh* Gábor polgártársunkat súlyos csapás érte. Kis, 7 éves *Miklós* fiuskája szenderült örök jobblétre, nagy fájdalmára ugy szerető szüleinek, mint kiterjedt rokonságának. — Temetése ma délután 4 órakor lesz. Nyugodjék békével!

Uj-Kigyós uj plébánosa, *Tárkányi* Péter, mult keddon vette át plébániáját elődjétől, Széchonyi Lajostól; az átadásnál *Kuy* Antal békési plébános, mint kerületi esperes, hivatalból jelen volt. Debreczenben mult vasárnap este bankettet rendeztek az eltávozó tiszteletére. Ott voltak az egyháztanács, iskolaszék, tanitói kar és a város előkelő köréből számosan, kik mindannyian örültek az általánosan tisztelt és szeretett lelkész előhaladásán, de éppen ugy fájlalták is Debreczenből való távozását. Ez volt a tenorja az elmondott sok szép felköszöntőnek is. A bucsuzó is pohanat emelt és meghatottan köszönte meg az igy is megnyilatkozó szeretetet s igérte, hogy az itt tapasztalt sok jóért mindig hálásan fog emlékezni Debreczenre.

A gyulai nőegylet választmánya ma, azaz nov. 13-án délután 2 órakor fogja a téli ruhákat a szegény elaggottak és az iskolás gyermekek között az árvaházban kiosztani; a kiosztásnál gróf *Wenckheim* Frigyesné egyleti elnök is személyesen jelen lesz, ki, mint értesülünk a felruházás költségeit nagyrészt magára vállalta. A kiosztás után rövid választmányi ülés lesz.

Vadászlovaglás. Szt. Hubertus napját, a vadászok védszentjének ünnepét szépen ünnepelte meg a gyulai honvédhuszárosztály tisztikara. Igen csinos parforce-lovaglást rendeztek *Nagy* Gyárfás őrnagy vezetése alatt, melyen az összes huszártisztikar és dr. *Lukács* György főispán mint vendég vettek részt. A legjobb lovast is erősen próbára tevő szép sport szintere a gyulai határ volt. A lovaglás a gyakorlóterénél kezdődött a paradicsom majoron át. Gyulavári alatt a Sarkad-felé eső városi erdőnél végző dött, mindenütt a legszilajabb „rajta-rajtában." A vadászcsoport előtt *Markovics* István és *Ujfalussy* Gábor hadnagyok lovagoltak. A terepen előforduló igen szép természetes akadályokat vették, és az árkon-bokron keresztül szilaj vágtában haladó lovascsoport csak is vetéseket kerülvén ki, gyönyörü látványt nyujtott.

Szökött katona. Csak az tudja, a ki benne volt, hogy milyen keserves az ujoncz kiképzés nyolczhete. *Marján* János gyulai legény se tudta ezt a tele reménynyel és büszkeséggel vonult be regreutának a fehértemplomi 101-esekhez. Hej, de másképp lett minden, mint gondolta! Reggel szidás, délbe pof, délután puskatus, este nyakleves. Ebből áll a regruta élete s miközben megfeszíti összes testi és lelki erejét, hogy megfelelhesson, szidás és gunyolódás az osztályrésze. Még az ő régi baka is gunyolódva tekint a „zöldfülü", „nyolczheli regutára" s a kúplár ur élczeinek és furfangjainak állandó czéltáblája a regruta. Már hiába, ez igy tart nyolcz hétig, ez avatja fel a katonát testi-lelki szenvedések békés elviselésére, melylyel tele van a katona élete még békében is. — *Marján* Jankó azonban nem akart keresztül menni e felavatáson. Nem tudott megszokni a kaszárnyában, hát — *megszökött.* A 101. ezred most irt át a gyulai rendőrséghez, hogy kezitse neki kézre a dezertort.

Halálozás. *Römer* Károly nyugalmazott sarkadi uradalmi gépész, munkás életének 63-dik évében Gyulán elhunyt. A boldogult nem régen lépett jól megérdemelt nyugalomba s mint ilyen szeregyházi tanyáján gazdálkodott. Itt érte őt a halál, szerető nejének és nagyszámu jóbarátainak nagy fájdalmára. Temetése holnap délután fog nagy részvét mellett végbemenni. Nyugodjék békével.

Ellopták a tarisznyáját. *Kőrösi* Mihály gyulai gazda bánomföldi szántóföldjéja dolgozott a hét elején. Szép napsugaras őszi nap volt s gazdaram belemelegedvén a bundába, letette a tarisznyája mellé a dülőre, hadd pihenjen. Aztán munkálkodott tovább déli harangszóig. Délben aztán a gutaütés kerülgethette az ebés gazdát, mert nemcsak hogy elomózsával telt tarisznyáját emelte el valami lelketlen ember, hanem még a báránybőrsü gubát is. Gazduram egyelőre jelentést tett a csendőrségnél, mely nyomozza a tolvajt.

Kutyák veszedelme. A héten egy, veszettnek talált kutya megszökvén oláhvárosi gazdájától, ennek következtében a rendőrkapitány olyan rendeletet publikáltatott, hogy a gyulai kutyákat 40 napig becsukva tartsák, vagy pedig szájkosárral ellátva, lehet azokat csak utczára bocsájtani. — E magában üdvös rendelet folytán azonban gyepmesternek ambicziók következtében, valóságos utczai látványosságok jöttek létre. — Valódi kutyavadászat tartatik s sokszor a legnépesebb utczában olyan hajmeresztő produkciókat és válogatott kinzásokat kell végignézni az esetleg állatbarát sétálóknak, hogy kevésbé idegos ember is majd nyavalyatörés lesz a kegyetlen állatkinzók láttára. Mindenesetre nagyobb csendben és nyilvánosság kerülésével óhajtandó a rendelet végrehajtása.

A tótkomlósi vonat. A gyoma-tótkomlósi vonal rövidesen budapesti villanyos hirébe fog kerülni. Miután a pálya nagyobbrészt ákáczfaszegélyzettel van ellátva, mely miatt át nem tekinthető, a pályakereszteződésknél pedig csak figyelmeztető táblaska áll a sorompók helyett, igen gyakran történik elgázolás e vicinálison. A héten *Stefanik* János kocsiját ütötte el a kis masina s Stefanik maga is súlyosan sérült. Az alispán e szerencsétlenségek következtében intézkedett az ákáczfák kivágatása iránt, de e mellett a vasuttársaság részéről sorompók állitása is óhajtandó volna.

Elfogott betörő. Országos hirnévre vergődött gazombert keritett kézre a héten a csendőrség. *Lipták* Mihálynak hivták, ki azzal szerzett hirt szülőföldjének Békésmegyének, hogy az ország minden albumába belekerült a fiziniskája. A héten azután hazajövén a dicső ember báberáin pihenni Csabára, a csendőrségnek sikerült őt hurokra keriteni s most az ügyészség fogházában üdül.

A csorvási ártézi kuttal egy kis baj történt. Orbán Sándor vállalkozó 321 méter mélységben jó vizet talált, de perczenkint czak 20 liter vizet kapott, szerződés szerint pedig legalább 70 liter vizet kell adni. A vállalkozó ott nem folytathatja a furást, mert szük csövet alkalmazott, tehát uj alku jött létre. E szerint Orbán Sándor vállalkozó ujból kezdi a furást, s tartozik 400 méterig lehaladni Teljes siker esetén kap 3000 frtot, sikertelenség esetén pedig az előlegül kapott 600 frtot megtarthatja. Egyéb követelése nem lehet.

Öngyilkosság. Orosházán *Uyhelyi* Mihály 71 éves öreg kuczaccsosz gyógyithatatlan szivbaja fölötti elkeseredésében felakasztotta magát.

Eljegyzés. *Czuczig* Nándor csabai állomásfőnök kedves leányát Nelliket eljegyezte *Németh* Szilárd máramarossziget pénzügyi számtiszt.

Szinészet Orosházán. Az orosházi szinkörben a héten kezdte meg előadását *Sándory* Kálmán és B. *Baranyay* M. társigazgatók társulata *„Boszorkánypár"* czimü kitünő operettel. A társulat elég jól van szervezve s a műsor is érdekes darabokból van összeállitva s ha az orosháziak müpártolása is megfelel elég jó sziini szozonlesz Orosházán. Kiválóbb tagok: F. Barts Aranka, L. Berczik Margit, Baranyai Szidi, Majoházi Eszter, Nagy Aida, Kövesi Ilona, Szabóné, Sándori Kálmán, Lóránd Tivadar, Nagy Pista, Sajó Géza, Gulyás Menyhért, Füredi Károly, Tábori Emil.

Kutba fult. Orosházán *Hubo* Kálmán 4 éves kis fia játékközben a kutba esett s mielőtt mentségére siethettek volna, ott lelte halálát.

Veszett kutya. M. Berényben *Braun* Julisku kiseleányt megmart egy kóbor veszett eb. A kiseleányt a Pasteur intézetbe szállitották, a kutyát pedig, mely Aradszky János tulajdona volt, kivégezték mielőtt más okat is megmarhatott volna.

Orvosválasztás. Körösladányban dr. Vajda Géza ifju orvos helyébe, kit Hódmezővásárhelyre választottak meg községi orvosul Dr. *Kis* Károly vésztői magánorvost választották meg.

Veszedelmes kuruzslót fogtak el a mult héten Orosházán *Lestyán* Anna odavaló asszony személyében, kinek fő jövedelmi forrása az angyalcsinálás volt s mint ilyen számos orosházi roszutra tévedt leányzót mentett meg nagyobb bün árán a szégyentől. A többszörös gyermekgyilkos most a gyulai ügyészség börtönében várja méltó büntetését a kuruzslását igénybe vett nagyszámu bünösökkel együtt.

— **Felolvasó estély** volt Csabán vasárnap az iparos olvasókör helyiségében, melyen ifj. *Urszinyi* János tartott igen elmés felolvasást, mely abban csucsosodott ki, hogy miért ne lehetne a csabai ipartestületet, iparos daloskört, iparos és polgári kört összevonva, egyetlen eléterős, tevékeny egyletté alakitani. Felolvasása nagy tetszést keltett. Utána *Braun* Hermann „Hajótörés", *Weszelka* Frigyes „Fogadás" monológot, *Rácz* Ferencz „A munkácsi rab" drámai költeményt nagy hatással szépen szavalták. Azonban legjobban tetszett „Egy kis baleset" párjelenet, melyet *Fischer* Rózsi és *Bauer* Ferencz zajos tapsot aratva játszották meg. Mindegyik szereplőt a közönség többször zajosan kitapsolta. Végül táncz következett s ez hajnalig tartott.

A berényi ártézi kut. A m. berényi ártézi kut ügyében a község képviselőtestülete legutóbbi közgyülesén azt határozta, hogy az ártézi kutat szivattyuval fogja ellátni, mely javitással a kut 40 litert fog adni perczenkint. Azonkivül medenczével is ellátják. A szivattyu igen csinos lesz, mintegy 5—600 frt értékben.

Eljegyzések. *Ferencsik* Károly k.-ladányi épitész és birtokos *Anna* nevű szép leányát eljegyezte *Szalmásy* Gyula marosvásárhelyi kereskedő. — *Karácsonyi János* csabai iparos szép leányát eljegyezte *Czégényi* Zsigmond sikulai kereskedő.

Betörési kisérlet. *Lövinger* Lipót tót-komlósi kereskedőhöz a hét egyik éjszakáján beakartak törni. A betörést oly módon akarták elkövetni, hogy az üzlet utczafelőli falát alásták. Ugy látszik azonban az éjszaka nem volt elég hosszu a fáradságos munkához, mert a betörők abbanhagyták a munkát s másnap már nem igen lett volna tanácsos nekik azt folytatni.

Veszett eb. *Pálinkás* András 10 éves szentandrási gyermeket marta meg a veszett kutya a héten. A szerencsétlenül járt gyermeket felszállitották a Pasteur intézetbe.

Esküvő. *Ribárszky* Pál Szarvas városi mérnök a mult szombaton esküdött örök hűséget szép arájának *Kristóffy* Annának Szarvason.

Egy gyulai iparvállalat kitüntetése. A mult évben Brüsszelben megtartott nagy nemzetközi kiállitás magyar végrehajtó bizottsága most küldette szét a kereskedelmi és iparkamarák utján az egyes kiállitóknak odaitélt érmeket. A nemcsak nálunk, hanem az egész környéken és sok külföldi nagyobb városban is a legelőnyesebben ismert első *gyulai cognacgyár és pálinkafőzde* szintén most kapta kézhez a neki odaitélt aranyérmet az aradi kereskedelmi és iparkamara következő tartalmu átirata kiséretében:

„Az 1897 ik évben Brüsszelben rendezett nemzetközi kiállitás magyar végrehajtó bizottsága megküldvén a tek. czimnek odaitélt és az általunk már előbb kézbesitett oklevél kiegészitő részét képező érmet van szerencsénk azt átszármaztatni; egyben örömünket adva kifejezést a fölött, hogy érdemes közgazdasági tevékenysége a nemzetközi verseny terén méltó elismerésben részesült."

Részünkről is őszintén üdvözöljük városunk ezen virágzó és valóban kitünően vezetett iparvállalát az ő ért kitüntetés és elismerés alkalmából.

Nyilatkozat. Ezennel kinyilatkoztatom, hogy daczára hogy a hivatalos tervezet 11. §-a értelmében a nyeremények csak 14 nappal a huzások befejezése után fizetendők, *az én főárudámban minden nyeremény azonnal készpénzben* ki lesz fizetve. Az első oszt. huzásra már f. é. *november 17. és 18-án lesz.* Az I. osztályu eredeti sorsjegyek ára: $^1/_1$ 6 frt, $^1/_2$ 3 frt, $^1/_4$ 1 frt 50 kr., $^1/_8$ 75 kr. Eredeti sorsjegyket készpénz vagy utánvéttel ellenében küld *Sternberg József* főelárusító Budapest, VI. Teréskörut 0. sz.

Fogorvos Kovács J. Budapestről, ki már 14-ik éve városunkba ellátogat, folyó hó 14-én megérkezik rövid idei tartózkodásra. Bátorkodik a n. é. közönséget figyelmeztetni, hogy azok, kik segélyét igénybe akarják venni, minél előbb sziveskedjenek őt felkeresni, mivel vannak műtétek (Plombirozások és fogbetétek), melyek huzamosabb időt igényelnek. Lakása „Komló" szálloдában.

Brázay Kálmán sósborszesze a legjobb háziszer **csúz, rheuma, fog-, fej- és szemfájás ellen,** melyet legbatbatósabban bizonyit **Kossuth Lajos** nagy honzánkfiának Brázay Kálmánhoz intézett,

1877. november 30-án Collegno al Baracconébau kelt levele, melyben többek között ezeket mondja: „Egy időben látásom ugy annyira megzavarodott volt, hogy szemorvoshoz voltam kénytelen folyamodni: az glaucomát emlegetett s operatio szükségéről beszélt. Nem fogadtam el tanácsát; hanem kisérletet tettem az ön sósborszeszével s a siker minden várakozásomat **felülmulta**. A korom-golyóforma árnyak, melyek olyan sürüen járták fel és alá a szemeim előtt, hogy olvasnom teljesen lehetetlenség volt, mindjárt pár napi használat után ritkulni kezdtek s folytatott használás mellett teljesen elmaradtak, ugy hogy most tisztán látok; sőt szemeim annyira megerősödtek, hogy jó világítás mellett szükségből még szemüveg nélkül is olvashatok, daczára annak, hogy szemeimet éppen nem kimélem, telescopicus és górcsövi vizsgálatokkal bibelődöm s 75 évem daczára nem tudok azon rossz szokásomról lemondani, hogy gyertyaviláglnál mellett olvasgassak éjfélig is rendesen. Ha érzem, hogy szemeim fáradni kezdenek, jól megmosom a sósborszoszszel, különösen ügyelve arra, hogy a szeszpárn jól a szemembe jusson és minden rendben van. Ez csakugyan megbecsülhetetlen eredmény stb. stb.

Irodalom.

Az e rovatban közlött müvek kaphatók DOBAY JÁNOS könyvkereskedésében Gyulán, hol minden bel, és külföldi lapokra előfizetések is elfogadtatnak.

Uj magyar dalok. Káldy Gyula koszorusott dalköltőnktől ujabban megjelent két füzet magyar népdal, melyek nem sokára a magyar népdal kedvelő közönségnek kedvencz dalai lesznek. Az egyik füzet következő két népdalt tartalmazza: „Páros csillag tündöklik a kék égen“ és „Duna, Tisza tinta volna“, a második füzet tartalmazza: „Kalocsai legények nem legények, lepények“ és „Kalocsai menyecskék nem menyecskék.“ Ára egy füzetnek 75 kr. Megrendelhető a „Harmonia“ zenemű- és zongorakereskedésben váczi-utcza 9. sz.

A „Pillangó“ czimü élczlap 39. száma megjelent és ismételve tapasztaljuk, hogy remek illusztrácziói vetélkednek a külföld hasonló kiadványaival. A „Pillangó“ előfizetési ára egy egész évre csak 4 frt, a ki azonban már most az 1899. egész évre előfizet, 1898. október hó 1-től ez év végéig ingyen kapja a lapot. A „Pillangó“ szerkesztősége és kiadóhivatala Budapesten, VI., Teréz-körut 35. szám alatt van. Mutatványszám ingyen.

Közgazdaság.

A szikek.

Ez ősz folyamán történt, hogy dr. Zsilinszky Endre ur s Bolza gróf lesujtó kritikát gyakoroltak a szikesek javításáról. Azt hiszem azonban, hogy ez csak ott lesz érvényben, a hol a szikes talajt a közönséges szántás mélységéig lazitjuk fel. Ha mélyebben behatolunk a földbe, szikeseinket jobban értékesithetjük. Tapasztalatom négy éves és következőkön alapszik.

Most négy éve felásattam 70 cm. mélységre egy darab vad fehér sziket, valamint a körülötte lévő fekete szikes talajt is, első előtt s eső után. Mindket esetben láttuk, hogy a második ásónak hegyinél kőkemény sárgaz réteg volt, mely alatt megint puhább, nedvesebb talaj következett. Ebből azt következtettük, hogy ha e kemény rétegot áttörjük s a gödröt vagy árkot porhanyós földdel behordjuk, a milyen a szikes foltok közt bőven találtatik, a földnek nedvkeringését előmozditjuk s a talajt olyan növény alá készitjük elő, a melynek gyökérzete az emlitett száraz, kőkemény rétegen alul él; többi között a szőlő alá. Feltevésünkben nem canló ltunk, a mennyiben az első évben a vad szik foltjain megfogamzott szőlővessző növésben nem maradt el, vagy ha el is maradt, alig vehető az elmaradás észre. A fogamzási százalék az első évben nagyon csekély, a második s harmadik évben csak olyan, mint a legjobb földben. Az eljárás tohát röviden a következő:

Huzzunk árkot a szikesen végig s ha vad a szikes (szinre nézve szabad szemmel fehér, vagy szürke; eső után megáll a viz rajta; száraszságban kemény, repedező; vegyileg káli sókat tartalmazó) hordjuk be porhanyós földdel, a melyet a szikes foltok szomszédságában találunk. Behordás előtt aztán szórjuk be az árkot gypszszel, hagyjuk egy esztendeig eke mivelés alatt s ez után ültessünk belé szőlőt s munkánk gyümölcse nem fog elmaradni. A fajok a melyek ilyen szikes földbe alkalmasak, a következők: berlandieri, rupestris monticola, solonis. Ripária nem alkalmas. Ezen eljárással sok pénzt fektetünk a szikeseinkbe, de javitjuk is a földünket s addig a mig a vad sziknek a területe a többi jó földnek az egyharmadát meg nem haladja, nyugodtak lehetünk. Ez vonatkozik arra, a ki napszámosokkal dolgozik s a napszám a csabai ár szerint fizettetik. A ki maga és családja hozzájárul a javitáshoz, a szik nagyobb részét is kiteheti a beültetendő területnek.

Dr. Simkó József.

Gyulai élet.

Winkler Lajos patikárus és diszbilliárdista. A karambolok terén hallatlan az a rekord, a mit ő elszokott érni s rendesen *Diósy* bátyánk issza meg a rekordok levét, a miért aztán sokszor kedve kerekednék Diósy bátyánknak Winkler fiává fogadni és atyailag végig hegedülni rajta a dákóval egy-egy 50-es parthie után.

Ellenben *Hoffmann* Viktor csendes és rendes ember. Ő tartja nyilván a gyulai összes váltók lejáratát, melyeket a gyulavárosi takarékpénztár megóvatoltatni szokott s a billiard asztal mellett inkább a jegyzőtáblácskát fogja meg, mint a dákót.

Mint különböző két ember, csakis azon a réven kerülnek együvé, hogy sógorok s csakis azért emlékezem meg róluk most nyilvánosan, mert a mult szombaton ők voltak a nap hősei, őket diszitette fel a gyulai kaszinói asztaltársaság *ordókkal* s e helyen meg kell jegyeznem, hogy ordó és hordó közt nem levén nagy különbség, az ordó kiosztás hordó kiüritéssel is járt.

Hogy két ordó lett ez ünnepélyen kiosztva azt tudom, de hogy hány hordó lett kiüritve, azt csak a Ludvig pinczéje tudná megmondani s bizvást elhihetjük, hogy a gyulai kaszinói asztaltársaság fényes multja és tradicióihoz képest ez estén nem sok vizet zavart, de annál több bort, levén az ő mottója: „Nincs rosz bor, nincs jó viz.“

Ez elvet vallván minden asztaltársasági tag, kapva kapnak az alkalmon, hogy elveiknek együttes ülésben adjanak kifejezést (vagyis inkább befejezést) s ennélfogva nem csodálandó, ha az az örvendetes esemény, hogy a két ságor két ujszülött fiu boldog apájának vallja magát, „casus bibendi“-vé vált.

* * *

A Ludvig bankett azonban nem volt tisztán az ünnepeltetésért rendezve.

Bizonyos *„kapocs“* jellege is lehetett, állván küszöbön a héten lefolyt megyebizottsági tagválasztás a mely szintén *kapocscsal* egybekapcsolt politikai aktus.

Hogy mi a „kapocs?“ talán még nem felejtették el olvasóink a képviselő választások óta.

Ha definiálnom kellene a „kapcsot“, következőleg definiálnám:

„Kapocsnak nevezhetjük mindazon dologi javakat, melyek bizonyos embereket bizonyos más emberekhez, elvekhez és jogi személyekhez kapcsolnak“. E definiczió ajánlom kiváló „mennzetgazdasági irónk“ *Kari* figyelmébe.

Legkiválóbb kapocs tehát az ital. De kapocs lehet minden földi jó; például: pénz, szivar, igéret, adóleengedés, földelosztás és az **Otthon** ingyen stb.

Minden kapcsok kapcsoló erejénél szebben beszél a fókapocs: az ital.

Mikor a szemek neki tüzesednek, a poharak csengenek és eget akar kérni minden szivbe rejtett titkos gondolat és lelkesedés, olyankor a „kapcsolás“ legkönyebben keresztülvihető.

Valószinü tehát, hogy a Ludvig-banketten is kapcsoltak s a sok bor mellett sok szó is fogyhatott el a jelöltek, kimaradottak és megválasztottak érdekében „pro és contra“.

* * *

Ami a megyebizottsági tagválasztásokat illeti, legérdekesebb benne a *Ladics* Laczi kibukása, a *Szénásy* bátyánk és a *Frankó* Laczi bekerülése.

Ladics Lacziért kár, mondja a közvélemény, de viszont Szénásy és Frankónak is a megyebizottságban a helyük. Szénásy jó gazda, tud számolni és komolyan dolgozni, szóval olyan ember, akit meg kell becsülni a bizottságban. Frankóban meg agilis fiatal erőt nyert a vármegye.

* * *

Ezek voltak a hét szenzácziói. A hét végére esett a megye rendkivüli közgyülése, amelyen ismét lett volna a kutya-macskatestvérek nek, Csabának és Gyulának összemarakodni alkalma.

Valamint azonban Rómába vezet minden ut, akképpen Békésmegyében is bele kell nyugodnunk, hogy Csabára vezessen minden chaussee, legfeljebb azzal vigasztalhatjuk magunkat, hogy az igazságnak nem kell kiköveztetni az utját, makadám és gránit nélkül is eljár oda, a hol helye van. Igy aztán ringathatjuk magunkat abban, hogy miénk az igazság, Csabáé a kőut, ha Csaba kaczag is rajtunk, gondolván, hogy igazság mellett éhen maradhat az ember és könyenyen betöri a fejét.

* * *

Kutya veszedelem is lévén a héten a gyulai kutyákra nézve, meg nem állhatjuk, hogy el ne beszéljünk egy csabai kutyahistóriát is.

Hamis kutya hirébe kerülvén bizonyos csabai Papanek Dani kutyája, gazdája beczitáltatott kutyaharapási ügyben, melylyel fájdalomdij czimén egy kis summa lefizetése is volejárt.

A summa következtében szláv polgártársunk égre-földre esküdött, hogy az ő kutyája nem harap, szelid, mint egy 16 éves bakfis és annyira nem harap, mint egy 80 éves öreg aszszony, aki a „hamut mamunak mondja“. Szóval nem is kutya, hanem bárány.

Helyszini szemle ejtetvén meg ez ügyben, a hivatalos közeg kabátja áldozatul esett a szemtének.

A kutya, mint egy tigris rohant a tisztelt urra és rövidesen megnagykabáttalanitá.

— No lám csak hogy harap a kend kutyája! közlik az atyafival a hivatalos véleményt.

— Nem háráp az inzsdálok meg, sag a sog zidigeny előtt henczegte...

Rosznyelvü henczegő gyulaiak ráfogták, hogy ha a csabaiaknak a kutyájok henczeg, nem csoda ... ha a csabaiak meg ... *harapnak.*

—re.

Törvényszéki csarnok.

Kinevezés és áthelyezés. *Gál* István gyulai törvényszéki aljegyző, aljárásbiróvá nevoztetvén ki, egyidejüleg a ráczkevei kir. járásbirósághoz helyeztetett át. Gál István szorgalmas, tehetséges emberét veszti el a gyulai törvényszék, s bár előléptetésén örülnek, elmenetelét sokan sajnálják a kedvelt fiatal embernek.

Szélhámos vőlegény. Özv. *Nagy* Imréné Kovács Mária csinos fiatal menyecske, ez év tavaszán Nagyváradról Csabára utazván, a mint vonatra ült csakhamar Dehel János nevü fiatal emberrel találta szemben magát, ki a röviden végbemont ismeretség után mindjárt heves ostrom alá fogta az özvegyet. Elmondta, hogy neki 1000 frtja van, a melylyel mészáros üzletet fog nyitni s áradozó szavakkal felajánlotta özv. Nagynénak kezét és szivét. Csoda-e, ha az özvegy asszony a fényes igéret és szerelmi ömlengés hatása alatt Nagyszalontán kapitulálni kezdett s Gyulán már kimondta a boldogitó igent is, ugy hogy már Csabán mint reményboli férj és feleség szálltak ki nagy boldogan a vasuti kupéból. Ezután aztán sok kellemes pásztor-óra következett... Amde, ha elmondjuk, hogy Dehel urunk az 1000 frtra és mészáros üzletre vonatkozó beszéde kifundált mese volt, lévén Dehel többször büntetett vagyon és foglalkozásnélküli egyén, nem fogunk csodálkozni, ha a fiatalokból nem lett boldog házaspár, hanem a helyett a kedves vasuti jelenetek és vidám pásztor-órákat komor és ridegbünügyi tárgyalás váltotta fel a felek közt azon oknál fogva, mert az ex-völegény ezen minőségét ürügyül használva, Nagynétól és rokonaitól néhány forintot csalt ki, sőt meg is lopta őket. Mondanunk se kell, hogy e tárgyalás nem nélkülözte a tragikomikus részleteket. Többek közt a megcsalt nő s ennek elkeseredett apja éles karmokkal és öklöcl akartak a szélhámos völegényen satisfaktiót venni. De az elnök csendet és rendet parancsolt s kimondta a törvényszék itéletét, mely tekintettel arra, hogy Dehel visszanős, *két évi fegyházra szólott.*

Orgazda asszonyok. Mennyivel kevesebb lenne a tolvajok, s több a kideritett tolvajlások száma, ha nem volnának az orgazdák, vagyis azon személyek, kik az ellopott dolgot illő haszon mellett elrejtik, megvásárolják, lényegesen megkönnyitvén ezáltal a tolvaj feladatát. Ügyszólva jobb keze a tolvajnak az orgazda, a kinek alakja nemtőkent mindig ott lebeg a tolvaj képzeletében, midőn tettének kiviteléhez fog. S már ez oknál fogva is igen helyes a törvény intézkedése, hogy oly esetben, mi dőn a magánvád visszavonása a tolvaj büntetlenségét eredményezi, ez nem hat ki az orgazdára, ő azért elveszi büntetését, vagyis, hogy az orgazdaság mindenesetben hivatalból üldözendő. Annak a két kisebb rondü orgazdaságnak is, melyeket a kir. törvényszék az elmult héten tárgyalt, egyike olyan volt, hogy a tolvaj, névszerint Jónás Erzsébet menekült, mint a szolgálatadó gazdája Brüll Márton kinek kárára a liszt és tengeri tolvajlást elkövette, vádját visszavonta, — mig a tolvaj édesanyja *Jónás Sándorné* k.-tarcsai lakos a lopott dolgok elfogadása miatt *orgazdaságért 2 heti fogházat és 1 évi hivatalvesztést* kapott. *Berta Jánosné* ugyanezek k.-tarcsai asszony volt a másik orgazda, a ki két véka olyan buzát vett meg Berta Juliánnától, melyről tudta, hogy utóbbi lopás utján jutott hozzá. Büntetése ezért *egy havi fogház és három évi hivatalvesztés lett.* Berta Juliánna időközben elhalván büntetheló nem volt.

A drága kölcsön. *Kocziszki* János csabai lakos, *Kégl* Mór ügynök utján ép azért fordult egyik nagyszebeni pénzintézethez 8000 forint jelzálogi kölcsönért, mert az a helybeli takarékpénztáraknál kisebb kamatot szedett. De mégis nagyon drága, sokkal drágább lett neki a kölcsön pénz, mintha otthon vette volna azt fel. — Ugyanis az ügynök elhitetvén vele, hogy a szokott félévi törlesztést nála kell eszközölni, felszedte Kocziszkitól az 1057 frt 55 krra rugó első négy törlesztési részletet s azokat nem szolgáltatta be, hanem saját czéljira forditotta. Ezt a kölcsönző csak akkor tudta meg, midőn a kölcsönadó által perelletvén, másodizben is meg kellett fizetnie a 4 első félévre eső törlesztési összeget. Kégl Mór ügynököt — ki ily buésaun honorálatta magát a közbenjárásért, — a kir. törvényszék Kocziszki feljelentése folytán, sikkasztás miatt *1 évi börtönre s 3 évi hivatalvesztésre ítélte.*

Szerkesztői üzenet.

Bolygó. Ugy vesszük észre, hogy Ön bizonyos Totyó nevü uri emberbe rendkivül szerelmes, s ezért irta tárczáját. Ugyan kérem kár ezt a nagy szerelmet tárczairásnal párositani. Igaz szerelem ritka, rosz tárczairó pedig annyi van! — Mosolyogjon inkább Totyóra, higyje el Totyó inkább megláguyul, ha ön mosolyog, mintha tárczát ir. — Tárczáját kivánatához képest postára tattuk.

HIRDETÉSEK.

Békésvármegye alispánjától.

Árlejtési hirdetmény.

A vármegyei központi és járási hivatalaiban szükséges nyomtatványok szállitására az alantabb felsorolandó feltételek mellett

árlejtést

hirdetek oly megjegyzéssel, hogy a szállitandó nyomtatványok mintái és azok egység árait tartalmazó kimutatás, a vármegye számvevői tisztségénél megtekinthetők.

1. Vállalkozni szándékozók kötelesek irásbeli zárt ajánlataikat 50 frt bánatpénzzel felszerelve hozzám, **a folyó évi november hava 22 dik napjának d. e. 10 órájáig** benyujtani.

2. Kötelesek vállalkozók ajánlataikban az engedményeket ½-ban fifejezni, mert ellenesetben, vagy a fentebb kitett határidőn túl érkezett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

3. Az ajánlat a nyomtatványoknak három egymás után következő évre való szállitására teendő meg.

4. Az árlejtező bizottság az ajánlatot tevő vállalkozó czégek közül, tekintet nélkül az engedményekre, szabadon választ.

5. Az elfogadott ajánlatot tevő vállalkozó, a szerződés megkötése alkalmával, készpénzben vagy óvadékképes papirokban 300 azaz háromszáz forint biztositékot tartozik letenni, amely összeg részére, csakis 3 évi vállalati kötelezettségének teljesitése után fog kiadatni.

6. A vármegyei hivatalok részéről a megrendelés csakis a felmerült szükséghez képest fog eszközöltetni és a megrendelésekénél nagyobb mennyiségü készlet átvételére a vármegye magát nem kötelezheti.

7. Az 1899-ik év elején szükségessé válandó és az egyes hivatalok által megjelölendő nyomtatványok, még a folyó év deczember 15-ig beszállitandók.

8 A megrendelés és az átvétel igazolását feltüntető számlák alapján vállalkozó keresete félévenként, készpénzben fog kiegyenlittetni.

9. Vállalkozó köteles a nyomtatványokat a mintáknak megfelelő, azonban a mintáknál jobb minőségü papiron, az egyes hivatalok megrendelésére gyorsan és pontosan szállitani, ellenkező esetben biztositéka terhére fog a mulasztás pótoltatni.

A becsatolandó papirok négy minőségre osztandók fel, ugy hogy első minőség a diósgyőri vagy meritett papir az adott minták szerint, második minőség az iktató könyvek, pénztári könyvek s általában azok, melyek hosszabb időre kell hogy megtartassanak s bekötettenek, ezek igen jó papiron, harmadsorban a csupán irattári használatra valók, kevésbé jobbak, s negyedszer a csakis egyszeri használatra valók (pl. sürgetések, kézbesitési ivek) gyengébb papiron készitessenek. Az általa használandó papir mintáit a vállalkozó tartozik ajánlatához csatolva bemutatni.

10. A fentebb megirt feltételek be nem tartása esetére a szerződés vállalkozóval, még pedig azon esetben, ha általa a vármegyének kár is okoztatott, biztositékának egészben vagy részben való visszatartásával, ellenesetben pedig, annak visszaadásával fel is bontható.

11. A vállalatból származható bélyeg és egyéb költségek kizárólag vállalkozót terhelik.

12. Per esetére a gyulai kir. járásbiróság illetékessége állapittatik meg.

13. A járási hivatalok részére a megrendelt nyomtatványokat vállalkozó bérmentére, saját költségén tartozik szállitani.

14. Vállalkozó köteles a vármegyei telephon berendezéséről a szerződés megkötése után azonnal gondoskodni.

15. Szerződés helyett vállalkozó kötelezettségének teljesitését jelen feltételek kellőleg bélyegzett példányának aláirásával vállalja el.

Gyulán, 1898. évi nov. 12-én.

Dr. Fábry Sándor,
alispán.

305 1—1

1486—1898. Tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gyulai kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy az **1. Gyulavárosi takarékpénztár** végrehajtásának **Szász Györgyné** sz. **Németi Julianna** végrehajtást szenvedő elleni 32 frt 28 kr. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulai kir. törvényszék területén levő Gyulán fekvő a gyulai 3362. sz. tjkvben A + 2. sorsz. alatt felvett 1709—10 sorszámu ház-udvar és kertből álló ingatlanságra árverést 492 frt ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1898. évi deczember hó 29. napján délelőtt 9 órakor** az alulirt kir. törvényszéknél (Szarvas féle épület) megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagy 39 frt 20 krt. készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet S. §-ba kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismerményt átszolgáltatni.

Kir. tvszék mint tkvi hatóság.

Gyulán, 1898. szeptember hó 4-ik napján.

Hubay,
kir. tszéki biró.

299 1—1

Szőlővessző-eladás.

Európai:

Carbenet) finom vörös bornak
Merlot)

Kadarka)
Alisante brocli) asztali bornak, vörös

Szt.-Lőrincz) tömeg bor, vörös

Olasz Riesling)
Bakator) fehér bornak

Amerikai:

Berlandieri gyökeres 40 frt, sima 20 frt ezre.

Rupestris monticola gyökeres 20 frt, sima 10 frt ezre.

Solonis sima, 11 frt ezre.

Riparia portalis, sima 8 frt ezre.

Berlanderi, Rupestris, Monticola s Solonis meszes és szikes talajokba valók, akár homokos, akár kötött a talaj. Riparia homokos nem meszes talajba való.

Megrendelhető **Dr. Simkó József orvos B.-Csabán.**

Megrendelésnél az ár ⅓ része előlegül kéretik.

300 1—3

Hirdetmény

a házbérjövedelem bevallása és házösszeírás tárgyában.

A házbáradó három év tartamára vagyis az 1899., 1900. és 1901. évekre való érvényre ujból kivetendő lévén, az ezen kivetés alapjául szolgáló házbér jövedelem vallomások benyujtására a m. kir. pénzügyminisztorium folyó évi 85,651 szám alatt kiadott rendeletével az **1898. évi november hó 15-től 30 áig terjedő időt tüzte ki.**

Felhivatnak ennélfogva a háztulajdonosok, hogy a nekik (ingyen) közbesitett házbérjövedelem-vallomási ivet pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki, s azt a községi elöljáróságnál (városi adóhivatalnál) **legkésöbben november hó 30-ig okvetlen nyujtsák be.**

A háztulajdonos vagy a háznak állandó ha szonélvezője, a házbérvallomását meghatalmazott által is eszközölheti. házbér eltitkolás esetén azonban az adómegrövidités miatti felelősség, a háztulajdonost terheli. Ha több a tulajdonosa vallomást, valamennyinek, vagy az általok e végre különösen felhatalmazottnak kell aláirni, és a vallomás helyességéért valamennyi felelős.

A házak nyers jövedelmét képezi együttvéve mindaz, a mit a tulajdonos, a bérbe adott ház használata fejében a bérlőtől huz.

A bérjövedelem alatt tehát nemcsak az o czimen tényleg kikötött pénzbeli szolgáltatás, hanem mindaz értendő, mit a bérlő a bérlemény használata fejében ellenértékkép fizet: ilyenek az állami és községi adók, tüzkárbiztositási összeg, közmunka, katonaelszállásolás és házjavitások, vagy állandó átalakitások költsége, továbbá mindazon összegek, melyeket a bérlő a bérbeadónak vizvezeték, ójjeli világitás, szemétkihordás és más ilynemü költségek czimén fizet, s végre minden egyéb természetbeni szolgáltatások. Ennélfogva a háztulajdonos vagy annak meghatalmazottja a lakbéreket minden épületnél, lakosztálynál, vagy egyes lakrészeknél, a lakbéreket minden levonás nélkül ugy köteles bevallani, a mint azok szerződésileg megállapittatnak.

Butorzattal együtt adott épületek vagy lakrészek házbó adó alapjául ugy vétetnek fel mintha butorzat nélkül adattak volna ki, levonatván az összea bérből az a többlet, mely a butorzatra esik. Ugyanaz áll akkor is, ha a ház korttel együtt adatik bérbe, mely esetben a kertre eső többlet vonatik le.

A házak nyers jövedelméhez csupán azok az összegek nem számitatnak, melyeket a bérlő némely községben ugynevezett házbérkrajczárok elnevezése alatt fizet. Ezek az összegek azonban a ház nyers jövedelmétől elkülönitve mutatandó ki, vagy a vallomásban megjegyzendő, hogy a bevallott nyers házbérjövedelemben ezek a házbérkrajczárok is benfoglaltatnak, mely utóbbi esetben az adókivetést teljesitő közegek a házbérkrajczár czimén szedett összeget a ház nyers jövedelméből mindenekelőtt, vagyis még az épüleí fentartási költség és értékторlesztés fejében leszámitandó törvényes százalék levétele előtt hivatalból fogják levonni.

Az ezen levétés után mutatkozó s teljes összegében bovallott nyers házbérjövedelem alapján a házbéradó tárgyát képező tiszta jövedelem szintén nem a bevalló háztulajdonos, hanem a házbéradót kivető közegek számitják ki a fennálló törvény értelmében.

Tényleges viszonyok és adatok iránt, melyekből bárkinek házbérjövedelme megitélhető, köteles mindenki tudomása szerint felvilágositást adni ha erre őt a hatósági közegek felszólitják.

A lakbérlők magán a bérvallomási iven bizonyitják o vallomás helyességét, nevöknek a háztulajdonos kötelességszerü felhivása folytán az illető rovatba bejegyzése által.

Az a házbirtokos, ki a bevallási ivet, annak kitöltése előtt, azaz mielőtt abba a bérösszegeket bejegyezte volna, a lakbérlőkkel aláiratja, annyiszor 100 forinttal, a hány bérlőnél követte el ezt a mulasztást.

A befizetett birság egészben a feljelentőnek adatik. (1873. VI. t.-cz. 3. szak.)

A házbérjövedelem eltitkolása és valótlan adatok bevallása jövedéki kihágást képez, mely az eltitkolt bérössze g után járó adó 1—8-szorosával büntettetik. (1883: XLIV. t. cz. 100. szak.

Ha a házbirtokos és lakbérlő közötti egyetértésből szándékosan követtetett el az adó kijátszása és ez által az államkincstár megkárositása, — mindkét fél a megrövidítésnek kitett összeg háromszoros megfizetésével büntetendő (1868: XXII. t.-cz. 22. szak.); e büntetés alól azonban felmentetik a bérlő, ha a törvény megszegését 15 nap alatt ő maga jelenti fel a pénzügyigazgatóságnál. (1873: VI. t.-cz. 3 szak.)

Az a birtokos, házgondnok vagy házfelügyelő, a ki a házbér vallomást az 1883: XLIV. t.-czikk 15. szak.-ban körülirt felhivás daczára sem adja be, vagy a hiányos alakban beadott vallomás hivatalosan megjelölt hiányait a kivető közegek által kitüzött legalább nyolcz napi záros határidő alatt nem pótolja; a hiányok kipótlása végett elrendelt helyszini szemle költségeit viselni tartozik és 1 frttól 50 frtig terjedhető birsággal büntetendő (1883: XLIV. t.-cz. 15. és 101. szak.-ai)

Végül kijelentetik, hogy ha a bevallási ürlapoknak az érdekelt felek könnyebbségére elrendelt kézbesitése bármely ok vagy akadály miatt elmaradna is, ez az illető háztulajdonost a bevallás benyujtásának kötelezettsége alól fel nem menti, ez esetben a szükséges ürlapok a községnél (város)nál ezerzendők be.

Kelt Gyulán, 1898. november 3-án.

287 2—2 **A városi adóhivatal.**

11235., 11236., 11237., 11238., 11239., 11240., 11243.
1898.

Árlejtési hirdetmény.

Gyula városánál az 1899. évben szükséglendő:

1. cselédségi és tüzőrségi ruházatok,
2. cselédségi csizmák,
3. irodai eszközök,
4. nyomtatványok,
5. könyvkötői munkák,
6. petroleum,
7. mili gyertyák biztositása czéljából **f. évi november hó 21-ik napján d. e. 9 órakor** — a most emlitett sorrendben — fog az árlejtés irásbeli zárt ajánlatok mellett megtartatni.

Bánatpénzek:

a cselédségi ruházatokra: . .	600	korona.
a csizmákra:	200	„
az irodai eszközökre	100	„
nyomtatványokra . . .	100	„
könyvkötői munkákra	20	„
petroleumra . . .	20	„
mili gyertyára	20	„

A megfelelő bánatpénzzel ellátott ajánlatok 1898. évi november hó 21. napjának d. e. 9 órájáig a polgármesterhez beadandók.

Az árlejtésre vonatkozó közelebbi feltételek a hivatalos órák alatt a városi főjegyzői hivatalban megtekinthetők.

Kelt Gyulán, 1898. október 29-én tartott tanácsülésből.

Dutkay Béla, polgármester. **Popovics Jusztin,** főjegyző.

290. 2—3

MINDEN SORSJEGY MIND A 6 HUZÁSRA JÁTSZIK

6 HUZÁS UJSÁGIRÓK SORSJÁTEKA 6 HUZÁS

FŐNYEREMÉNY 100.000 KORONA

5 á 20.000 KORONA STB. STB.

A NYEREMÉNYTÁRGYAKAT KIVÁNATRA 20-ZELVÉNYÁSSAL KÉSZPÉNZBEN VISSZAVÁSÁROLJA A VÁLLALAT.

EGY SORSJEGY ÁRA 1 KORONA

Huzás már 1899. január 4-én.

291 2—9 Sorsjegyeket ajánl:

a budapesti ujságirók egyesülete

sorsjáték kezelőség

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utcza 1.

1269—1898. Tk. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gyulai kir. törvényszék, mint tvki. hatóság közbirré teszi, hogy a **Békési népbank** végrehajtásának **Schvarcz Gábor** végrehajtást szenvedő elleni 200 frt követelés és jár. iránti végrehajtási ügyben a gyulai kir. törvényszék területén lévő Gyulán fekvő a gyulai 4951. sz. tjkvben s + 1—2 sor 2497—98. 2493—2500 a sorsz. a felvett ház, udvar és kertből Schvarcz Gábor nevén álló $^1/_{16}$ részre az árverést 373 frt 33 krban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte éb hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1898. évi november hó 22-ik napján délelőtt 9 orakor** a kir. iszék hivatalos helyiségében (Szarvas épület) megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Megjegyeztetik azonban hogy az ingatlanra a 2448—93. sz. végzéssel C. 5 sorsz a özv. Schvarcz Hermanné szül. Braun Czeczilia javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jog az árverés áltnl nem érintetik.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 37 frt 33 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet S. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elösmervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Gyulán, 1898. évi julius hó 12-én.

Dr. Kalocsay Kálmán, kir. iszéki biró.

308 1—1

Tiz éve fennálló 269 2—3

czukrász-üzlet

eladó, konkurenczia nélkül álló jó forgalmi helyen azonnal átvehető.

Czim: **Gubicza János Nagy-Szalonta.**

Arany diszoklevél és több kiállitási első dijjal kitüntetve.

WEISZ MÓR és TÁRSA

Arany diszoklevél és több kiállitási első dijjal kitüntetve.

első gyulai cognac- és likörgyár

törköly- és pálinka-főzdéje

GYULÁN.

Ajánlja a tisztelt vevő közönség figyelmébe következő törvényesen védett legfinomabb minőségü különlegességeit:

„Mari Cognac“

kiváló finomságú valódi borpárlat.

„Zöld paprika likör“

közkedveltségben részesülő pikáns zamatú salon-likör.

„Amara“

orvosi tekintélyek által kitünő hatásúnak elismert gyomorerősitő gyógykeserü.

„Cabinet rum“

kitünő zamatú, nagyon finom thea-rum,

mely különlegességek minden jobb **fűszer-** és **csemege üzletben** kaphatók. Ezenkivül mindennemü **közönséges** és **finomabb italnemüek, közönségesebb** és **legfinomabb likörök, rumok** és **egyébb pálinka különlegességek** vannak raktáron.

Kiszolgálás és szétküldés kis és nagy mértékben.

A n. é. közönség eddigi szives pártfogását köszönve, továbbra is kérjük nagybecsü támogatását.

Kiváló tisztelettel

Weisz Mór és Társa

Gyulán.

301 1—3

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbesttalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kirándulason használta a czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak ugy el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász czipőt, hogy annak mintájára készitsenek másikat asbesttalpbélással, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 1898. évi julius hó 8-án.

KRAHL, buszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbesztbetétü czipők kitünőknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember hó 17-én. tisztelő hive

WEKERLE SÁNDOR.

Nincs többé lábfájás!

Ovjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől.

Sem tyükszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr. Hügyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbestalpbéléssel látja el.**

Kettősvastagságu I frt 20 kr. egyszerü 60 kr. homoktalp 40 kr. gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét bizonyitja, hogy **a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvétlel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágositások, prospektusok és köszönetnyilvánitások ingyen.

Viszonteladóknak megfelelő árengedmény. 114 27—50

Általános asbestáru-gyár betéti társaság. **BUDAPEST, V., Szív-utcza 18.**

Főgyüjtőde a m. kir. szabadalmazott osztálysorsjegyeknek.

A ki mer, az nyer. **A ki mer, az nyer.**

STERNBERG JÓZSEF

BUDAPEST, VI., Teréz-körut 6. szám.

Eredeii sorsjegyek az I. osztályhoz:

1/8	1/4	1/2	1/1
—.75	1.50	3.—	6.— frt.

Főnyeremény I. osztályban: 60,000 korona.

I. osztályu huzás már november hó 17-én és 18-án.

A VI. osztályban legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Rendeléseket azonnal kérek, miután az érdeklődés rengeteg és igy a sorsjegykészlet nemsokára fogytán lesz. Küld készpénz vagy utánvét mellett

Sternberg József
főgyüjtőde
Budapest, VI., Teréz-körut 6 szám.

304 1—1

ALAPITTATOTT 1877.

Legrégibb **TEA** és **RUM** posta kiviteli üzlet

BIEBER ANTAL utódai

KOVÁCS és MEZEY

BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 6., a nemzeti szinházzal szemben.

Nagykereskedési árak! nagyobb háztartásoknak, vasutasoknak, csendőröknek, füszerkereskedőknek és kávésoknak.

Kivánatra árjegyzék!

Chinai-orosz karaván teák 1/2 kilé 2 frttól kedve.
Czégünk különlegessége **Brasiliai rum** törvényes czimkével 1 pint = 1 1/10 liter 1.20, 10 pal 1.10, 20 palaczk 1.05, 1 literes palaczk —.90, 10 palaczk —.85, 20 palaczk —.80.
Jamaika rum 1 liter 1.40 krtól felfjebb. **Fejedelmi rum** 1 liter 2 frt 80 kr.
Magyar cognac 1/1 pal. * 1.20, ** 1.50, *** 2.— **Franczia cognac** Martell *** 1/1 pal. 4.—, 1/2 palaczk 2 — **Franczia cognac** Malignon *** 1/1 pal. 2.60, 1/2 pal. 1.30.
Kávé kilója 1.45, 1.78, 1.95 kr.

Cacao, csokoládé, likőrök, törköly, szilvorium, teasütemény, rudvanillia sat. és füszerczikkek.

Dréher Antal kőbányai serfőzde kizárólagos főraktára, évi kötéseknél legolcsóbb gyári árak. 285 3—6

Levélczím: Kovács és Mezey nagykereskedők Budapesten.

Eladó ház.

Gyulán, Szél-utcza 1022. sz. alatti ház, mely 8 szoba, 4 konyha, 4 kamara és minden mellékhelyiségekből áll, szabadkézből eladó. Értekezhetni a házban lakó tulajdonossal. 294 2—3

Eladó könyvszekrények.

Két darab diófából mór stylben készült nagyobb 296 2—3

könyvszekrény

eladó. Megtekinthető a lap kiadóhivatalában.

Csak akkor valódi, ha a hárumszögű palaczk az itt levő szalaggal (törés és fekete nyomás sárga papiron) van elzárva.

Eddig fölülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi tisztitott

MÁJOLAJ

Törvényesen védett csomagolásban.

Maager Vilmostól

Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyü emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánltatik és rendeltetik mindama esetekné, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősitését, a testi súlyának gyarapodását, a nedvek javitását, valamint általában a vér tisztitását akarja elérni.

Egy üveg ára 1 frt és kapható a gyári raktárban Bécsben, III/3. kerület, Heumarkt 3., valamint az osztrák-magyar monarchia legtöbb gyógyszertárában.

Gyulán: Reisner és Wolf, Ferentzy Alajos, ifj. Kohlmann Ferencz füszerkereskedésében.

Főraktár és fiatalárusitás az osztrák-magyar monarchia részére:

Maager Vilmos, Bécs, III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényesen ellenörizve.

288 2—18

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1,000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1,000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő		Korona
1	jutalom	600000
1	nyer. à	400000
1	„ „	200000
2	„ „	100000
1	„ „	90000
1	„ „	80000
1	„ „	70000
2	„ „	60000
1	„ „	40000
5	„ „	30000
1	„ „	25000
7	„ „	20000
3	„ „	15000
31	„ „	10000
67	„ „	5000
3	„ „	3000
432	„ „	2000
763	„ „	1000
1238	„ „	500
90	„ „	300
31700	„ „	200
15650 à 170, 130, 100, 80, 40		

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

melyek 6 huzásban sorsoltatnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre **ujból** **50,000** nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160 000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szives mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerü eredeti árban és pedig:

egy egész	I-ső oszt. eredeti sorsjegyet	6.— frt
egy fél	I-ső „ „ „	3.— frt
egy negyed	I-ső „ „ „	1.50 kr.
egy nyolczad	I-ső „ „ „	—.75 kr.

küldünk szét utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendelményeket mielőbb, legkésőbb azonban

folyó évi november hó 17-ig

hozzánk beküldeni. 286 3—4

Török A. és Társa

a magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusitói

Budapest, V., Váczi-körut 4/a.

Rendelőlevél levágandó **Török A. és Társa uraknak Budapest.**

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... frt } utánvételezni kérem / postautalványnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő.

Pontos czim. .....

Csak fiatal embereket

érdekelheti tudni, hogy a

párisi Dr. BOITON

Injectio Orientál

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, fölöslegés tehát **sental olaj** vagy **copaiva balzsammal** kiséretezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyitják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint.

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszertára
BUDAPEST,
V., Nagykorona-utcza 23. (Széchényi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszertárban.
Postai megrendelések czime.

Zoltán gyógyszertár Budapest.

Főraktár: **Gyulán Bodoki Mihály.** gyógyszertárában. 8 8—10

A nagyrománvárosi **1623. számu ház,** mely mostanáig óvodának szolgált, szabad kézből

eladó esetleg **bérbeadó.**

Bővebb felvilágositás kapható **Weisz Mór és Társa** központi irodájában Gyulán. 266 7—*

---

3 fiu

tanonczul felvétetik.

Czim a kiadóhivatalban. 253 10—*

Az általánosan ismert, jó hirnévnek örvendő s több oldalulag kitüntetett sósborszesz készitményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyemet módositom s arra kék nyomatban saját házam külső alakját veszem fel, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

Védjegy 19. és 20. sz.

SÓSBORSZESZ

általánosan elismert kitünő háziszer; különösen a **bedörzsölés-kenő-gyuró-gyógymódnál (massage)** igen jó hatása. Ajánlható **fogtisztitó szerül** is, a mennyiben a **fogak fényét** öleségi, a **foghust erősbiti** és a **száj tiszta, szagtalan izt** nyer a szesz elpárolgása után, ugyszintén **fejmosásra is a hajidegek erősitésére, a fejkorpa-képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.**

Ára egy nagy üveggel 90 kr., egy kisebb üveggel 45 kr

BRÁZAY KÁLMÁN

Budapesten, IV., Muzeum-körut 23. sz.

Kapható **Gyulán:** ifj. Kohlmann Ferencz, Föhn István, Lustig A., Ferentzy A., Reisner és Wolf és Zuzmann J. kereskedésében. 302 1—3

Gyulán, 1898. a kiadótulajdonos Dobay János nyomdája.